REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-korut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Dumineacă 18.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineacă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov; Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 96.—Anul LXXI. Brașov, Vineri 2 (15) Mai 1908.

La cestiunea marelui fond școlar și la întregirea activității noastre culturale.*)

— Luna Aprilie 1908.

Christos a înviat!

Firea s'a desamorțit. *Deșteaptă-te și tu Române din amorțeala culturală*, în care mai mult vegetezi decât trăești!

Deșteaptă-te! *Dușmanul e la poartă! Hanibal ante portas!* Legea școlară Apponyiană astăzi atârnă — ca o nouă și mai primejdioasă sabie a lui Damocle — asupra *școalelor* noastre; ca mâne, dacă nu ne vom deșteptà, va atârnà și asupra *bisericei* românești! De sub zare — la miazănoapte dinspre *rutenii gr. catolici* maghiarizați, și dinspre apus, la *sârbii gr. orientali* se ivește din când în când câte un fulger amenințător pentru *limba națională* din biserică. Și în fața salarizării preoților dela sate ai *tuturor* naționalităților ungare, din partea statului nu avem oare destule motive a bănui că o mai primejdioasă fortună amenință corabia noastră culturală?!

Să nu scăpăm din vedere pe nici o clipă adevărul enunțat de clasicul străbun: *Timeo-Danaos et dona ferentes*! (Mă tem de Danai și când îmi aduc daruri.)

Cum să ne apărăm deocamdată cetățuia deja amenințată — școala?

Răspunsul: *Cu arme egale cu ale dușmanului!*

Dacă statul ne *impune* de o parte *cultura ungurească și ne ofere bani, Românii, la rândul lor să opună cultura și bani românești*!... Să mă explic!

Nu-i destul, să ne preocupăm *numai* de un *mare fond școlar* — cum scriu toate ziarele românești, nu, ci noi trebue să *inaugurăm* și o nouă și intensivă *muncă culturală*, în jurul căreia să *ne grupăm toate forțele noastre cele mai alese*, fiind-că la nici un rezultat *nu se poate ajunge fără o muncă potrivită*, zice străbunul Horațiu.

Da, o muncă de trei ori sfântă trebue să începem *fără amânare* — periculum in mora! — în două direcții: în direcție morală și în direcție materială.

I.

In direcție morală: Fiind-că *școala noastră*, nu e nici *unită*, *nici neunită*, nu, *ci un bun comun* — ca și limba, ca și obiceiurile — *pentru ortodox ca și pentru unit*, toată suflarea și toată făptura românească, dela vlădică până la opincă, *tot ce avem mai bun și mai ales între noi, să se angajeze la activitatea sfântă pentru cultura națională.*

Ni se înstrăinează, poate cele mai multe *școli poporale ca și cele repetiționale* prin ajutorul de stat; mulți învățători și mulți din cler prin acelaș ajutor, se vor *retrage* de pe terenul activității culturale de până acilea...

Ei bine, toate *acele energii nobile să se cheltuiască pentru școalele de adulți!* Să se reînființeze în mod obligator *școli catechetice*, dacă nu se va putea airea — *în tinda bisericilor, ca în primele veacuri creștine! Morala și religia, cunoștința drepturilor și a datoriilor patriotice, scrisul și cetitul*, (dela care poate să fie condiționat pe viitor și dreptul de vot) *să constitue materiile de învățământ și de educație națională!*

Duminecile și sărbătorile după amiazi (nu să muncească la câmp, cum recomandă »Unirea«, contra poruncei a 3-a d-zeești, nu, ci) *să se întrunească adulții — șiruri-șiruri câte un ceas sau două — la biserică*, de unde să răsune ca o trâmbiță și să pătrunză în sufletele însetate graiul dulce românesc al păstorului sufletesc! *Preotul, care în lipsa altor oameni luminați și cu tragere de inimă către popor, va neglijà acest serviciu credincioșilor săi, să fie suspendat dela patrafir.*

DD. canonici, asesori consistoriali, protopopi, anume esmiși, să premeargă cu pildă preoților! Să nu se pretexteze »agendele de cancelarie«, căci *litera omoară, spiritul dă viață*!

Dar Prea sfinții noștri Archierei, cu venerabilele consistoare, cu prea on. vicari și protopopi, să binevoească a lua înțelegere, apoi în punctul acesta mai deaproape și cu dd. deputați-sinodali (încât privește pe frații greco-orientali), cu dd. deputați naționali dietali, apoi cu luminații reprezentanți ai asociațiunilor și institutelor noastre culturale, ai despărțămintelor acestora, cu dd. directori de bănci românești, în fine cu *toți* bărbații noștri de inimă, avocați, medici, mai potrivit poate în sinoade sau adunări și cu mirenii, *ca toți împreună, după un plan bine chibzuit, să se înroleze de fapt la aceasta muncă de trei ori sfântă!*

Preoți cu crucea 'n frunte! Căci munca e creștină!
Deviza e cultura și scopul ei prea sfânt!...

Dacă inteligența bisericească și mireană din *Săliștea-Sibiiului*, de exemplu, a putut de mult să înaugureze *o academie poporală*, de ce să nu se poată face aceasta în fiecare oraș, sat și cătun, unde va fi măcar un cântăreț de biserică?! Ne trebue de sigur *dela vlădică până la opincă* o mai mare dragoste, o mai încordată muncă pe terenul cultural.

„De fulgere să peară, de trăsnet și pucioasă
Ori care s'ar retrage din gloriosul loc!“

Să voim numai și vom putea!

II.

In direcție materială, vom aduna fără amânare mijloacele necesare, *adică bani* și *iarăș bani*; întemeind *câte un mare fond școlar diecezan.*

In »*Gazeta Transilvaniei*« am cetit unele mijloace indicate de dd. G. *Vlassa*, I. *Hațeganu*, *Quisque*, d *Străjanu*; iar »*Unirea*« înșiră nu mai puțin *de 13 isvoară*, dintre care unele nu se vor realiza nici odată, fiind contrare *obiceiurilor* poporului nostru, d. e. lucrarea în zile de Dumineci, când pe lângă biserica, tineretul merge *la joc sau la horă*, care nici nu-i consult, dar nici că se va putea scoate din popor, — multe însă sunt bune și realizabile. Din aceste relevez și eu unele, anume:

I *Colizarea anuală* (până la asigurarea deplină a școalelor) de fiecare cap de familie, cu *suma* ce corespunde diferitelor munci socotită *cu ziua* de vară. Mai plastic și mai convingător:

Plecând dela maxima: »*Pildele găsesc imitatori — exempla trahunt*«.

Vor cotiza cu *plata de pe o zi*:

1. *Toți domnii*, de *orice categorie*: Inalți Prea SS. Mitropoliți, episcopi, canoninici, asesori consistorială, protopopi, profesori și deregatori de orice categorie și rang: ofițeri, medici, avocați, judecători, funcționari comitatenși, ingineri, notari, învățători, funcționari de bănci.

Eu mă în scriu și voiu achita momentan la locul, ce 'mi se va indica, leafa de o zi cu *14 coroane 15 fileri* (din leafa lunară de 425 lei: 30) plus dobânda de 6% până la ziua vărsării.

2. *Meseriașii și agricultorii*, după fumuri vor vărsa prețul *muncii de o zi.*

3. *Toate fondurile bisericești și școlare* (subînțelegând și pe cele grănițărești) vor vărsa ¼ din dobânzile tutulor capitalurilor ce le administrează. Tot asemenea viceversa și *băncile românești existente* la acest fond 1/2 din dividendele cuvenite acționarilor.

4. Plusul de leafă din *prima* lună de la toți salariații bisericești, militari și civili, când avansează în slujbă sau în leafă.

Așa bunăoară, când un domn canonic înaintează în grad; iar când se învrednicește a se înălța la demnitatea de arhiereu 1/2 din venitul lunar. Profesorii vor jertfi plusul din prima lună a fiecărei gradații (quinquenii)... Și acest sacrificiu este de sigur cel mai dorit și mai lesne de fiecare om.

5. Tot aci se poate însuma și 1% din diferitele moșteniri, câștiguri neașteptate, ca loterii, etc.

II). In anii foarte roditori se va oferi fondului școlar de toată suflarea românească prețul dela 1%.

III), In fine ofertele marinimoșilor *Mecenați*, de cari în totdeauna s'au numărat printre vrednicii noștri fruntași bisericești și laici. Un *Aron* și un *Șaguna*, un *Vulcan* și un *Popazu*, un *Vancea* și un *Pavel* un *Ramonțianu* și un *Gojdu*, vor afla de sigur imitatori în vrednicii lor urmași!

Și cine și cum să ție seamă de atâta sumedenie de om? Mă va întreba desigur onorabilul cititor.

Cine? Insiși învățătorii împreună cu preoții din fiecare comună. Dânșii vor ținea în evidență pe toți majorenii născuți în comuna lor, fie că trăesc acolo s'au aicea. In cazul ultim ei vor aduce la cunoștința respectivilor, hotărârile de sub întrebare și vor insista pentru îndeplinirea lor...

Cum? Sumele oferite se vor colecta în fiecare Duminecă după biserică, de către preot asistat de învățător și de 2 delegați dintre săteni și se vor vărsa, fie momentan, fie la 15 zile, la una din băncile românești, aflătoare pe teritoriul *fiecărui protopopiat gr. cat. sau gr. or.* (Sunt paremi-se, 112 protopopiate gr. cat. și 62 protopopiate gr. or.) Direcția băncei alese în scopul acesta va deschide o partidă specială pentru »*fondul școlar*« din tractul protopopesc N...). Protopopul va fi de drept membru în consiliul de administrație a acelei bănci. La fiecare jumătate de an se va informa consistoriul, cărui aparține protopopul, despre situația *fondului școlar* din tractul său.

Consistorul ori când va putea să controleze prin delegații săi starea fondurilor școlane, aflătoare în administrarea băncilor românești.

Hic labor, hoc opus est! (Aceasta trebue s'o facem). Cine știe nu numai să spue, dar să și *făptuiască și mai ales să făptuiască*! acela să iasă la iveală și-l vom urma. Eu nu am pretenția nici să fi spus, nici să fi făptuit ceeace este mai potrivit scopului și mai lesne de realizat, nu, ci am cerut fără amânare până în ceasul al 11-lea *o muncă de trei ori sfântă* dela fiecare om ce-și zice *Român* și *creștin*! Când ne vom deștepta din amorțeala și încurcătura ce pare că ne stăpânește de un timp și vom fi înaugurat fără amânare pe toată linia aceasta muncă de trei ori sfântă, atunci dușmanul nu va putea intra în cetatea culturală; *atunci porțile iadului în veci nu vor birui biserica românească*!.. In aceasta vom învinge! Fie!.. *)

Grachus.

* Celelalte ziare și reviste sunt rugate a reproduce aceasta scrisoare, în coloanele lor.

*) In articolul de mai sus se spune mai pe larg și mai la înțeles și pentru cetitorii numărului nostru literar poporal, ceeace s'a spus cu câteva zile mai înainte, într'unul din numerile de zi ai foaiei noastre — Red.

La jubileul „Gazetei“.

Sibiiu, 30 Aprilie v. (13 Maiu n.) 1908. — In juneță am fost lucrător la „Foaia pentru minte, inimă și literatură“, și corespondinte la „Gazeta Transilvaniei“. Ce dulce aducere aminte! Azi bătrân mă închin umbrelor lui George Barițiu și Iacob Mureșianu și întru pia memorie a lor depun *20 coroane* pentru fondul jubilar.

Dr. At. Marienescu.

Ațël (comit. Têrnavei mari) la 12 Maiu 1908. — Precum menirea soarelui este de a lumina și a încălzi suprafața globului pământesc, aceea este și menirea „Gazetei Transilvaniei“ de a lumina mințile și a încălzi inimile celor ce au fericire de a-o ceti. Dorim, ca până când acel soare de pe ceriu esistă, până atunci nici aceasta Gazetă să nu apună.

Iar D-voastră d-le Director carele de 30 ani munciți spre fala neamului nostru la acest focular Vă dorim ca:

„Zilele vieții să Vă fie un lanț de flori
Senine ca ceriul, lipsite de nori“.

Vă rugăm a alătura acestea 4 coroane, ce le trimitem prin mandat postal fondului iubilar al „Gazetei Transilvaniei“.

Basiliu Stoian, paroch gr. cat. — *Michail Tătar*, învățător.

Apanagyfalău (comit. Szolnok-Dobâca) 28 Aprilie v. 1908. — Preotul *Ion H. Boteanu* contribue *1 (una) coroană* pentru fondul jubilar al „Gazetei“.

Cum trăesc Ungurii în România. Nu trece aproape săptămână, în care foile maghiare sau deputații șoviniști maghiari să nu se năpustească asupra României lățind cele mai grosolane minciuni despre pretinse suferințe și persecuțiuni ce le-ar îndura acolo Ungurii. Pentru a desminți aceste minciuni mizerabile și pentru a înfunda gura șoviniștilor păcătoși, părintele Lucaciu s'a referit în discursul său, ținut alaltăeri în dieta ungară la un articol al ziarului maghiar »Bukaresti Magyar Ujság« ce apare în București, în care se zic între altele următoarele:

»In România își caută pânea întotdeauna peste 150.000 de Maghiari. Unde locuesc în număr corăspunzător, pot să-și înființeze societăți, și dacă le dă mâna și școală și biserică. Nimenea, nici când nu-i conturbă în aceea, ca între păreții societăților, bisericii și școalei lor să trăiască ca Maghiari... foile maghiare caută să se umple cu toate aceste cu știri, cari atacă România, ori sunt neplăcute pentru ea. De câte-ori apare în foile din Budapesta câte o astfel de știre, ungurimea din România are ziuă rea. Nu căci doară ar face-o aici cineva responsabilă pentru ținuta pressei din Budapesta și că ar face-o să resimtă mânia națiunii române, *nu, aceasta nu se întâmplă, dar are ziuă rea, căci o doare și îi e rușine în adâncul sufletului ei, că foile din patrie sunt așa de nedrepte față de țara aceea, care așa de bucuros îi vede ca oaspeți.*«

Ce folos însă, căci ca mâne șoviniștii vor începe din nou să lățească minciuni și calomnii la adresa României!

Revista politică.

Şirul strălucitelor serbări aranjate în Viena din prilejul *jubileului de 60 de ani de Domnie al Maj. Sale Monarchului nostru*, s'a început Joia trecută prin strălucita manifestaţiune a principilor federali ai împărăţiei germane, cari s'au prezentat în această zi, în frunte cu Impăratul Wilhelm al Germaniei, în faţa Maj. Sale Monarhului spre a-i exprima omagiile. Cuvântările, cari s'au schimbat în această zi între Monarchul jubilant şi Impăratul Germaniei au arătat din nou lumei întregi cât de strânse sunt legăturile de prietenie între dinastia Habsburgilor şi casele domnitoare ale împărăţiei germane. Impăratul Germaniei tălmăcind sentimentele principilor germani a zis între altele, în vorbirea de felicitare, adresată Maj. Sale Monarchului, că principii federali ai Germaniei au venit la Viena ca să dea dovadă de intima lor prietenie şi sentimentele calde de alipire către Maj. Sa şi să-i exprime adânca veneraţiune a lor faţă de nobilul domnitor, credincios aliat şi puternic străjer al păcii.

Adânc emoţionat Maj. Sa a mulţumit Impăratului pentru felicitările prieteneşti şi a zis între altele, că puterea Austro-Ungariei încă se bazează pe ideia monarchică, care a adus la înflorire şi marele imperiu german de azi.

*

In dieta ungară este la ordinea zilei *desbaterea budgetului*. In şedinţele, cari s'au ţinut începând cu Mercurea trecută au luat cuvântul contra budgetului deputaţii naţionalişti Dr. *Polit*, Dr. *Mihali*, Dr. *Maniu* şi Dr. *Lucaciu*, arătând în discursuri lungi şi energice, cauzele pentru cari ei nu pot avea încredere în guvernul actual şi scoţând la iveală mai cu seamă cât de maşter purcede stăpânirea de astăzi faţă de popoarele nemaghiare din Ungaria.

Desbaterea budgetului nu va fi de lungă durată, căci începând cu şedinţa de eri a intrat în vigoare noul regulament al camerei, prin care se restrânge numărul vorbitorilor, şi se prelungesc şedinţele cu mai multe ceasuri.

*

In şedinţa de Sâmbătă a camerei, ministrul de interne contele Andrassy, a depus un proiect de lege *privitor la emigrări*, proiect prin care se înăspresc măsurile contra emigraţiunei din Ungaria. Această înăsprire a măsurilor contra emigraţiunei se face în urma împrejurării că în ultimii 5 ani au emigrat din Ungaria peste 800.000 de persoane. Noul proiect de lege opreşte emigrarea minorilor şi a acelora, cari nu şi-au făcut încă serviciul militar. Diferite măsuri sunt luate de asemenea şi contra societăţilor de transport.

Sinoadele bisericei gr. or. române.

Săptămâna trecută s'a încheiat sesiunea sinoadelor bisericei gr. or. române, convocate la Sibiu, Arad şi Caransebeş, resolvându-se toate afacerile dela ordinea zilei.

Cel mai de căpetenie obiect al acestei sesiuni l'a format importanta cestiune *a şcoalelor noastre*, care a preocupat în mare măsură pe deputaţii sinodali.

Din hotărârile aduse în aceasta privinţă relevăm următoarele:

Sinodul din *Sibiu* a luat între altele următoarele hotărâri:

Se ia spre ştire decretarea principială a consistorului arhidiecezan *a se solvi competenţele înv. în sensul legii celei nouă şi înainte de* 30 Iunie 1910, prin comunele cari dispun de acoperire budgetară suficientă. De asemenea se ia spre ştire dispoziţia consistorului, în virtutea căreia comunelor bisericeşti, cari au beneficiat până acuma de ajutorul statului, *li s'a dat voie să ceară completarea ajutorului de stat.*

Se încuviinţează cererea ajutorului de stat şi pentru acele comune, cari vor să-l ceară întâia dată pentru susţinerea şcoalelor confesionale, *însă numai cu începere dela 1 Ianuarie 1909, până la care termin consistorul e îndrumat a stărui prin organele sale cu tot din adinsul pentru asigurarea competinţelor învăţătoresti din mijloacele proprii*. Iar sinodului viitor să se înainteze negreşit conspectul clasificării comunelor bisericeşti în cele 4 categorii.

Se acceptă ideea de-a se înfiinţa şi susţinea din mijloace proprii bisericeşti mai multe şcoale poporale confesionale în locurile centrale din fiecare protopresbiteriat.

Consistorul arhid. se îndrumă a *exmite comisari în comunele din acele ţinuturi în cari cestiunea şcolară e mai periclitată* şi să încerce tot posibilul pentru salvarea şcoalelor noastre confesionale.

In şedinţa de Sâmbătă a sinodului archidiecezan, deputatul Dr. Miron E. Cristea, a propus *înfiinţarea unei bănci mari culturale*. Ideea a fost primită cu aprobări generale din partea sinodului şi propunerea a fost predată consistoriului spre studiare. In propunerea aceasta se fac următoarele constatări:

Biserica noastră dreptcredincioasă română din patrie — în urma greutăţilor, cu cari a avut să lupte în cursul veacurilor, — n'a fost în stare să creeze pe sama credincioşilor ei toate acelea instituţiuni culturale, umanitare şi de filantropie, prin cari să-şi împlinească în măsură mai simţită înalta-i misiune, indicată în cuvintele evangelice ale lui Christos, ca pe cel gol să-l îmbrăcăm, pe cel flămând să-l săturăm, pe cel bolnav să-l cercetăm, pe cel setos să-l adăpăm cu apa vie a credinţei, pe cel rătăcit să-l întoarcem la calea cea dreaptă a mântuirii, pe cel cuprins de besna întunerecului să-l aducem la lumina cunoştinţei, etc.

In întreaga metropolie cu peste 1 milion şi 700,000 suflele abia avem *3* seminarii, *un* liceu, o şcoală reală şi comercială, *un* singur gimnasiu, şi *nici un* internat de băieţi, *nici un* institut de creştere de orfani, *nici un* spital. In archidieceză n'avem nici o mănăstire.

N'avem un atelier pentru ornate şi icoane bisericeşti, încât industriaşi necreştini şi străini ni-au corcit în mod ruşinos pentru noi bisericile noastre strămoşeşti. N'avem o fabrică pentru facerea luminilor de ceară, prescrise în biserica noastră. N'avem cuvenitele mijloace băneşti pentru retipărirea tuturor costisitoarelor cărţi rituale, a unei biblii pentru popor şi a unei biblioteci religioase. N'avem suma de lipsă pentru întemeierea unei şcoale de cântări, cari au un rol atât de important în viaţa noastră religioasă.

Mai presus de toate, n'avem puterea de-a susţinea înşine şcoalele noastre primare din parohii şi de-a salariza catecheţii noştri dela diferitele institute străine. Cu un cuvânt, ne copleşesc o mulţime de lipse. Astfel se face, că poporul nostru e mai înapoiat şi nu poate înainta cu aceeaşi iuţală ca şi credincioşii celorlalte biserici biserici din ţară.

Drept aceea, Dr. Cristea propune ca: să fie îndatorat conzistorul archidiecezan a studia cauza întemeierii unei asemenea bănci culturale, reclamând sfatul binevoitor al fruntaşilor bisericei noastre şi opiniunea acelor nepreocupaţi financiari specialişti, pe cari va afla de bine a-i consulta, iar rezultatul la care va ajunge să-l prezenteze acestui sinod în una din sesiunile viitoare.

Sinodul din *Arad* a decis deasemenea în principiu susţinerea şcoalelor confesionale din propriile mijloace.

Sinodul din *Caransebeş* a luat următoarea hotărâre:

Se votează recunoştinţă episcopatului pentru memorandul înaintat guvernului împotriva legii lui Apponyi, se ia la cunoştinţă faptul, că consistoriul a făcut toţi paşii de lipsă pentru executarea legei lui Apponyi, se ia la cunoştinţă, că consistoriul a luat dispoziţiile legale în cestiunea cualificaţiei învăţătorilor, se ia la cunoştinţă *că consistoriul a respins cererea ministrului referitor la propunerea religiunii în limba maghiară la şcoalele de stat şi a îndrumat pe catecheţi să propună religia şi în viitor numai în limba română.*

In privinţa *şcoalelor de repetiţie* (de adulţi) în cari, conform legii lui Apponyi, limba de propunere e exclusiv maghiară, şi manualele exclusiv ungureşti, comisia scolară — în acord cu părerea consistorului dela Arad, comunicată consistorului din Caransebeş propune: »comunele bisericeşti să nu se mai îngrijească de susţinerea şcoalelor de repetiţie, ci aceste şcoale să fi lăsate în grija comunelor politice«.

După o scurtă desbatere, sinodul decide: afacerea se înaintează consistorului metropolitan pentru a provoca hotărâre uniformă în toate trei diecezele.

Din România.

Bucureşti, 30 Aprilie v. 1908.

Dela consiliul comunal.

In şedinţa sa din Sâmbăta trecută consiliul comunal al capitalei, a discutat, pe lângă alte chestiuni mai puţin însemnate, şi pe aceea *a înfiinţării de 5 şcoli primare* în diferite părţi ale oraşului.

Fiecare va costa câte 70,000 lei, având câte patru clase. Una dintre ele (din mahalaua Grozăveşti) va avea 6 clase, sală de gimnastică, cantină şi bae. Ea va costa 90 de mii.

S'a mai hotărât încă înfiinţarea a 6 dispensarii pentru a veni în ajutor în cazuri de accidente. S'a autorizat construirea unui nou laborator de chimie pe lângă Institutul de chimie din Bucureşti.

Foc.

O adevărată nenorocire a căzut pe frumosul orăşel din munţii jud. Argeş, *Curtea de Argeş*, unde flacările au prefăcut în cenuşă 13 case, 20 magazii şi biserica S-ţii Ingeri, din care din norocire lucrurile sfinte au fost în cea mai mare parte scăpate de flacări.

Focul n'a putut fi potolit decât după ce au sosit din Piteşti pompierii şi un detaşament de 200 de soldaţi. Se crede că focul s'a începuţ din scânteile dela o locomotivă a unei societăţi forestiere din vecinătate.

Uragan.

Partea de Miază-Noapte a judeţului Tulcea (Dobrogea) bântuită de secetă până de curând, a fost zilele trecute cercetată de o furtună grozavă, care s'a sfârşit printr'un potop însoţit de ghiaţă şi tunete. A pricinuit multe pagube şi chiar victime omeneşti.

In satul Recca 5 copii, cari veneau dela şcoală, au fost luaţi de apă şi înecaţi. Ei n'au putut fi găsiţi decât după-ce timpul a început a se linişti.

Pomii au fost cu desăvârşire desbrăcaţi de flori şi de verdeaţă; multe semănături au fost înecate, de asemenea liniile telefonice au fost rupte pe ici pe colo.

Autorităţile au luat măsuri ca să se vie în ajutorul populaţiei sărace.

Târgu Moşilor.

Vremea tradiţionalului târg al *Moşilor* a sosit. In curând această margine de oraş va fi din nou locul de pelerinaj al întregei capitale şi a multora din provincie, mai cu seamă din oraşele apropiate: neguştori şi curioşi. Acolo se vor strânge seriile lăutarii şi tot felul de cântăreţi şi cântăreţe. Vor sosi jocurile de copii şi turta dulce, care în trecut venia în mare cantitate dela Sibiiu şi Braşov.

Dar cea mai frumoasă din zilele acestui târg, care ţine aproape o lună, e *Joia Moşilor* când întreaga familie regală cerceteză bâlciul cu toate pavilioanele lui.

Primăria a rezervat un mic pavilion pentru expunerea obiectelor lucrate de micii vagabonzi, cari de mai multă vreme sunt adunaţi de pe străzi şi educaţi prin muncă, până acum. de *Societatea de patronagiu*, operă a doamnei Carol Ferechide. In curând se va deschide şi o şcoală pentru ei Obiectele expuse de ei vor fi mai multe jucării.

Societăţi de temperanţă.

In urma exemplului dat dela centru prin ziarul »*Viitorul*« de către deputatul şi bunul român d-l C. Alimăneşteanu, societăţi de temperanţă, s'au format prin multe colţuri ale ţării, în sate şi oraşe.

Folosul pe care aceste societăţi pot să-l aducă populaţiei de ori-unde, e mai mare şi mai sigur decât pe care îl aduce legea, care nici-odată nu poate avea resultatele morale şi materiale chiar, pe cari le

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Ciasornicul cu noroc.

Măgurenii, ca toate satele româneşti din munţii Carpaţilor, erau un sat mic, sărăcăcios. Locuitorii lui trebuiau să lucre iarna-vara, ca să-şi poată susţinea viaţa. Până când oamenii erau ocupaţi în pădure, sau cu puţinele locuşoare de arătură, femeile alergau spre şes, departare de mai mulţi chilometri, ca să vândă fragi, flori şi lucruri împletite din paie şi nuiele. Asta se urma an de an. Copiii vedeau, că aşa fac părinţii, întocmai făceau şi ei, nici mai bine, nici mai rău.

Pe vremea, de pe când povestesc eu, în capul satului, unde se înălţa pieziş o stâncă de piatră roşietică, era o colibioară curăţică, cu o grădină foarte mică dinnainte. Căsulia părea că o scuteşte stânca împotriva tuturor vremilor grele, pentrucă ţiglele de pe coperiş nu erau stricate, ca pe celelalte case, la obloanele dela ferestri se mai cunoştea, că au fost văpsite oarecând şi grădiniţa chiar era împodobită cu o tufă mare de garoafe cu flori roşii. Uşa căscioarei curăţele însă stetea încuiată aproape în fiecare zi.

Aci locuia o femeie harnică, curată şi cruţătoare, care nu voia să ştie multe de ceilalţi locuitori. Lelea Sâia se măritase deia oraş, dintr'o fabrică, aici în sat. Curând dupăce se măritase, bărbatul ei se nenorocise la tăiat de lemne şi de atunci trăia în căsuţa ei, ca o pustnică şi se ferea de ceialalţi, cari i-se păreau oameni lăsători şi uşori de minte.

In viaţa ei, lelea Sâia n'a lăsat nici-odată un lucru nefăcut, ori să uite ceva trebuincios. Vara, tot a doua Dumineca, se ducea la biserică, care era departe de ea şi atunci, totdeauna lua cu sine pentru săraci câţiva fileri cruţaţi în ulcică. Purta şi astăzi hainele, cari le adusese de acasă. Incălţămintea şi-o făcea singură Nime nu putea zice o vorbă rea despre ea. Să o cerceteze cineva, nu-i plăcea de loc... ar fi opăcit-o numai la lucru şi despre ce să şi vorbească cu oamenii? Pentru binele altora era nepăsătoare... fiecare să grijească de sine.

Intr'una din seri, pe când voia să-şi caute de capră, iacă vine pe drum un om mărunţel, cărunt şi plecat de spate, se opreşte lângă palantul grădinei şi priveşte cu mirare la căsuţă. Pe urmă îşi împreună mânile şi zice: »Zău! aici nu schimbă vremea nimic... ce femeie harnică!«

Lelea Sâia aproape nici-odată n'a auzit vorbă de laudă pentru lucrul ei, dar nici nu aştepta să o laude cineva. Astăzi însă îi veni ciudat, că bătrânul se miră aşa de mult; se apropie de el şi-l întrebă nu tocmai afară din cale prieteneşte: »De bună seamă vii de departe moşule, nu-i aşa?«

»Nu chiar aşa de departe... locuesc la pădure, sus, dar pe fiecare an vin odată prin sat şi încă tot înzădar aştept să văd căzând o scândură din palantul tău. La ceialalţi dimpotrivă...«

»Da, la ceialalţi!« răspunse femeia.

»Ei, moşule, se vede că d-ta eşti un om, căruia îi place rînduiala bună... ce eşti d-ta?«

»Eu sunt ciasornicar. Nu ai cumva de dires ceva prin casă. Iţi fac bucuros, îmi vei plăti, când s'o potrivi. Mi-ar plăcea să văd, dacă şi-n casă sunt toate în stare bună.«

Femeia desehide poarta grădinei şi bătrânul intră sprinten înlăuntru. Nici nu se auzia cum umblă în papucii lui largi de filt, şi nici nu atinse nimic. Femeia era foarte mulţumită de el. La un cias de părete vechiu, somnoros, bătrânul îi unse rotiţele cu uleu, unse totodată roţita dela maşina de tors şi ţiţinile dela uşi... pentru toată lucrarea nu primi nici o mulţumită, decât un păhar de lapte de capră, care-l sorbi cu poftă. Pe urmă îşi luă ziua bună şi se depărtă.

»Cerceteză-mă şi d-ta odată — zise el mergând — când umbli după bureţi, dincolo de stâncă... tot înainte... nu poţi face nici un greş«.

Nu mult după astea, într'o dup'amiază, lelea Sâia încuiă uşa colibei şi se duce cu un coşuleţ în pădure să caute ierburi şi bureţi şi era foarte îngrijată lelea Sâia. In sat dase o boală grea între vite şi se gândea la capra ei cea bună şi la ied... ce uşor se putea întâmpla să aibă o pagubă mare fără nici o vină.

Ingrijorată urcă suspinând scările tăiate în stâncă. Urcarea îi cădea foarte cu greu... numai acum băgă de seamă, că începe să fie şi ea bătrână... poate că se obosea numai de grija dobitocului. Şi iarăşi, când ajunse deasupra, i-se părea că i-a slăbit şi vederea, pentrucă mergeamergea şi ierburile cele mai frumoase şi bureţii galbeni rămâneau cu grămada pe lângă cărare neculeşi.

Razele soarelui cădeau deja pieziş printre trunchii de brad şi aruncau o sclipire aurie asupra muşchiului... numai atunci băgă de seamă femeia, că a trecut

poate da lumina și organizarea din inițiativa privată.

De ale primăriei Bucureștilor.

D-l Vintilă Brătianu, primarul capitalei, a pus la disposiția societății *Domnița Maria* 3000 de lei pentru a se împărți în *premii pentru cele mai frumoase țăsături sau ori-ce alt fel de lucrări de artă și industrie națională.* Tot această societate a fost însărcinată ca să decoreze pavilionul regal cu produse românești spre a servi de model vizitatorilor bâlciului Moșilor, care va fi deschis dela 21 Mai — 2 Iunie.

D-l Dr. Botescu, ajutor de primar studiază chestiunea asistenței săracilor în centrele mari din apus, având de scop să elaboreze un studiu asupra modului cum ar trebui organizat un asemenea serviciu după toate cerințele moderne la noi.

Societatea literaților.

In sfârșit după atâtea plănuiri și încercări pe vremuri, după atâtea discuțiuni prin revistele literare în timpul din urmă, s'au pus și bazele *Societătii literaților.*

Statutele au fost votate Luni seara la 28 April la întrunirea pe care au avut'o în acest scop o bună parte dintre scriitori.

Societea are ca scop principal apărarea drepturilor și intereselor morale și materiale ale scriitorilor.

M.

Conferențe învățătorești.

Intregim raportul apărut în numărul poporal din Dumineca trecută despre conferența învățătorească a cercului Brașov, dând loc lucrărilor desfășurate în ultimele ședințe așa precum urmează mai jos:

Ședința a III-a.

Ca oaspeți ai acestei ședințe au figurat d-nii: St. Iosif, fost director gimnazial în Brașov, prot. C. Dimian, redactorul V. Branisce dela »Gaz. Trans.«, subinspectorul Erödi János și profesorul Dr. Alexandru Bogdan.

In firul programului a urmat lecțiunea practică din limba maghiară *»masa«*. Prelegător G. *Govna*, predând elevilor de clasa I. Recensenți pentru această temă au fost Bratu Tipeiu și N. Sperchez, la cari se mai alătură cu observări membrii: N. Garoiu, St. Popoviciu, A. Boldor și P. Dan, luând în fine cuvântul prelegătorul. Conferența declară prelegerea de succească.

Urmează la rînd lecțiunea practică *»cocoșul și găina«*, ținută cu clasa a II-a, fiind prelegător Andreiu *Goicea*. Dupăce recensentul designat N. Ilie termină cu observările. mai fac unele amendamente membrii: I. Pascu, I. Stanca, St. Popoviciu, N. Hamsea și N. Garoiu, și în fine după cuvântul de apărare al prelegătorului, precum și unele deslușiri prețioase din partea dlui comisar — prelegerea se declară de succeasă.

Firul lucrărilor s'a continuat cu lecțiunea practică din aritmetică, ținută cu clasa a III-a, având ca subiect *»calcularea interesetor«*. Prelegător dl I. Pascu. Recensenți speciali pentru această temă au fost d-nii I. Sporea și D. Marcu. In jurul acestei prelegeri, respective teme s'a încins o discuție mai lungă, luând parte la critică încă d-nii: Fil. Flucuș, A. Boldor, I. Dariu, N. Hamsea, S. Luca și I. Stancu. Membrii conferenței în majoritate afirmă, că tema ca atare este prea grea pentru copii de cl. III-a, temându-se că începând cu *»calcularea interesetor«* din această clasă, pentru cl. V. și a VI-a *nu le vor mai rămânea material de predat.* Conferența constată rutina prelegătorului în materie de comput, ceeace s'a dovedit prin rezultatul foarte îmbucurător, la care s'a ajuns după terminarea prelegerii. Conferența propune — prin membrul A. Boldor — să i-se exprime prelegătorului mulțămită protocolară pentru iscusința și zelul arătat. Se primește cu unanimitate.

Subscrisul îmi iau voie a face aici o scurtă reflexiune, care constă în următoarele: prin faptul, că învățătorul cutare predă în școala sa câteva decagrame de știință mai mult, decât colegul său dela altă școala, căruia nu-i permit împrejurările sau chiar mediul a face acelaș spor — nu constitue *crimă* în instrucțiune, ci din contră plângerea ar fi motivată atunci, când învățătorul ar consuma prea puțin material de învățământ.

La program urmează o *»analiză«* din limba română cu elevii de cl. IV-a. Prelegător Pomp. *Dan*, luându-și ca bucată de analizat piesa *»Cina cea de taină«*. Recensenți designați pentru această prelegere au fost d-nii: St. Popoviciu și N. Stoicoviciu. Mai ajută la discuție membrii: I. Dariu, Fil. Flucuș și I. Pascu, făcând mai pe urmă dl președinte unele întregiri binevoitoare. Prelegerea a succes pe deplin, votându-i-se prelegătorului mulțumită protocolară pentru siguritatea, diligința și priceperea dovedită.

Ca ultima lecțiune practică urmează din Istoria Patriei despre *»Elena Zrinyi"*, prelegând învățătorul *Odor.* Criticanți speciali: Irodeon Frateș și A. Boldor. Mai vorbește membrul P. Mihaiu, iar cu adausuri clarificătoare servește dl comisar. Conferența se pronunță după aceea în meritul prelegerii și recunoaște diligința prelegătorului, cu toate că tema n'a fost desvoltată în deajuns, din cauza *scurțimii timpului.* Ședința se ridică din partea dlui președinte la ora 12 și jum. din zi. Cu acestea ședința a III a se fini.

Ședința a IV-a,

adecă cea de pe urmă se deschide la ora 2 și 20 m. d. a. Dupăcum știu onorații membrii ai conferenței, în ședința a IV-a s'au făcut numai recensiunile temelor și propunerile ce vor urma mai la vale. Pentru o înlesnire a cetitorului am dat loc recensiunilor așa precum se vede mai sus.

După terminarea tuturor lucrărilor din program, luă cuvântul subinspectorul *Erödi* János, făcând o dare de seamă generală asupra lucrărilor ce s'au desfășurat în conferență, dând indigitări și sfaturi binevoitoare, aducându-i-se mulțămită din partea dlui comisar pentru interesul ce arată față de școală. Invățătorii I. *Frateș* și A. *Boldor* stabilesc programul de muncă pe anul viitor, care se primește nemodificat. Dl comisar dă cetire ordinului consistorial, prin care membrii conferenților învățătorești sunt recercați pentru alegerea unor comisiuni din sînul învățătorimii pentru inspecționarea școalelor și tot ce aparține bunului mers al învățământului. Se aleg pentru protopresbiteratul Brașov: S. *Luca* și încă doi, al căror nume îmi scapă. Pentru Bran: R. *Cristoloveanu*, A. *Boldor* și B. *Tipeiu*, pentru Treiscaune: Alex. *Ciocan*, P. *Mihaiu* și N. *Dobros.*

Propuneri: Invățătorul-director A. *Boldor* propune trimiterea unei telegrame la sinodul eparhial ce s'a ținut în Sibiiu, rugând regularea salariilor învățătorești cu începere din anul curent și nu cu anul 1910, cum se tot iau hotărîri. Membrul Pomp. Dan propune a se trimite în scopul acesta o deputațiune la Sibiiu, cugetând, că în felul acesta plângerea învățătorilor va avea mai mult efect. Propunerea se primește cu însuflețire. Se aleg d-nii Pomp. *Dan*, I. *Dima* și S. *Luca* pentru a prezenta memorandul în cauza suspomenită. De n'am vorbi într'un cias rău, tare mi-e teamă, că membrii trimiși vor fi umblat *calea... mânzului.* Vom vedea.

Ca centru de întrunire' conferența fixează orașul Brașov, pentru ținerea adunării pe anul viitor.

In fine dl președinte Andreiu *Bârseanu* mulțămește membrilor conferenței pentru zelul și activitatea desfășurată, mai afirmând, că învățătorii numai fiind asigurați cu o leafă mai cinstită pot satisface îndatoririlor față de școală — *recomandând totodată, ca între preoți și învățători să domnească cea mai deplină armonie*, care la drept zis, astăzi, în cele mai multe comune e atât de sdruncinată. Invățătorul-director Ștef. *Popoviciu* mulțămește în termini calzi dlui comisar pentru înțeleapta conducere. Cu acestea agendele conferenței învățătorești din acest cerc au luat sfârșit.

Ghimbășeanul.

STIRILE ZILEI.

— 1 Maiu v.

Conferența publică. Duminecă, în 4(17) Maiu 1908, la 6 oare sara, își va desvolta d-l Dr. N. *Vecerdea*, conferența sa despre »Socialismul modern și naționalitatea noastră«, în sala festivă a gimnaziului. Intrarea gratuită.

Goana contra învățătorilor noștri. Mercuri s'a desbătut în Arad procesul disciplinar intentat contra învățătorilor români Dimitrie *Popovici* din Cuvin și Ioan *Magier* din Vidra, înaintea comisiunii de disciplină a comitatului Arad. Acești doi harnici învățători au fost mai zilele trecute scoși de către organele administrației cu jandarmi din școala lor confesională pentru motivul că ar fi »agitat« contra națiunii unguresti. Comisia desbetând mai întâiu afacerea înv. D. Popovici, l'a pedepsit cu 100 cor. amendă. A urmat apoi afacerea învățătorului Ioan Magier din Vidra, căruia i s'a adus grava învinuire că într'o societate veselă s'ar fi exprimat că »ar fi bine să fie hotarele României până la Gura văii«. Arondarea asta a hotarelor României, făcută între pahare tocmai până la Gura-văii, l'a costat capul pe bietul dascăl. Tribunalul deși îl absolvase pentru nevinovata glumă, comisia *l'a amovat din post și i-a luat și dreptul de a mai fi învățător.*

Cununie. Ni se scrie din Sibiiu: O nuntă frumoasă a avut loc Luni în 11 Maiu st. n. în catedrala de aici. D-l *Leo Bohățiel*, inginer la căile ferate ung. s'a căsătorit cu d-șoara *Vera de Lemeny*, drăgălașa fiică a d-lui Dr. Liviu Lemenyi advocat în Sibiiu. Cununia bisericească a avut loc la 6 oare sara, când spațioasa catedrală a fost cu desăvârșire plină de public. Actul religios l'a săvârșit foarte frumos d-l *Dr. Aurel Crăciunescu*, prof. de teologie din Sibiiu, iar cântările le-a executat corul teologilor sub conducerea dibace a d-lui prof. T. Popovici. Atât corul cât și conducătorul sunt vrednici de toată lauda. Nănași au fost d-l Dr. *Ilie Beu* cu d-na, iar ca paranimfi au figurat d-nii: *Dr. Ilarie Holom* cu d-șoara *Letiția Popescu*, Dr. *I. Cl. Iuga* cu d-șoara *Stroia*, Dr. *Ales. Morariu* cu d-șoara *Maria de Lemeny* și Dr. *Emil Zacharia* cu d-șoara Dr. *Nora de Lemeny.* După cununie s'a servit masa în sala cea mare a hotelului »Impăratul Roman«, iar după masă a urmat dans. In decursul mesei s'au rostit mai multe toaste. Atât cele 150 de telegrame și felicitări cât și lumea multă, care și de astădată, ca și la cununia primei fete a d-lui Dr. Lemeny, cu d-l prof. de teol. *Dr. A. Crăciunescu*, a umplut cu desăvârșire încăperile și galeriile largi ale catedralei, dovedesc în destul simpatia generală, de care se bucură familia fruntașă a Lemenyeștilor înaintea tuturora. Tînăra păreche după masă îndată a și plecat spre Italia. Să fie într'un ceas cu noroc! *C.*

Peregrinajul la Roma. Din Blaj se anunță că participanții la proiectatul peregrinaj la Roma în număr de 70 vor pleca din Budapesta Marți în 19 l. c. n.

Tinerimea română din Cluj invită la *șezătoarea literară*, ce va avea loc, Sâmbătă în 3(16) Maiu st. n. a. c. în casina română«. Inceputul la 6 oare. Intrarea 20 bani. Venitul se va întrebuința pentru procurarea de cărți, reviste, ziare și instrumente muzicale. — *Liviu Dan*, prezident. *Emil Folca*, secretar.

Noui advocați români. D-l advocat Dr. Simeon *Chețian* ne anunță că și-a deschis cancelaria advocațială în Agnita (Szentágota), în casele măsarului Willmann.

D-l adv. Dr. Corneliu *Rusu* ne anunță, că și-a deschis deschis cancelaria advocațială în Gherla (Szamosujvár).

Pacostea emigrărilor. In anul 1903 s'a făcut, precum știm, legea pentru stavilirea emigrărilor. Un raport oficios al actualului ministru de interne constată însă acum, că tocmai dela aplicarea acestei legi încoace emigrările au crescut în chip îngrijitor. Au emigrat adecă: în 1902 91.762, în 1903 119.944, în 1904 97.340, în 1905 170.430, în 1906 185.337, în 1907 203.332. De când s'a aplicat dar legea contra emigrărilor, au emigrat în 5 ani nu mai puțin decât 800.000 cetățeni unguri.

Alegerea de la Craiova. Duminecă a avut loc la Craiova, alegerea unui senator pentru un scaun la colegiul I. de senat, rămas vacant prin moartea regretatului Alexandru Nicolaide, fost vicepreședinte al senatului. D-l *N. Economu*, candidatul partidului conservator-democrat, a fost proclamat ales.

Pentru masa studenților români din Brașov au mai intrat pe lista de colectă a elevului *Octavian Neagoe*, prin fratele său Nicolae Neagoe din America dela: Nicolae D. Neagoe, George N. Stanciu, câte 1 dolar, Vasile I. P. Vasu, George A. Bogdan, Nicolae N. Stanciu, câte 50 cenți, George I. P. Vasu, Vasile N. Vasu, câte 1 dolar, Filimon H. Vasu, Filimon V. Bogdan, Filimon C. Vasu, Nicolae Pavel, Nicolae Harabală, câte 25 cenți. Costică Stănescu 1 dolar, Ioan D. Vicu 25 cenți, Vasile Cucu 1 dolar. George G. Vasu 40 cenți, Ioan N. Vasu 20 cenți, Mihai Valean 1 dolar. Petru Manoil, Coman Gurlea, Nicolae Petrașc, Loghin Ivan, Alexandru D. Borzea, Dumitru Godan, Nicolae Tudor, Marin Dinu, Alexe

---

pe o moșie străină.. stete locului și privi jur împrejur.

Cum privea așa roată, iacă, după un sghiab acoperit cu mușchi, zărește un sul de fum albastru, care se ridica în sus, în formă de inele și cum nu cunoștea locul și era singură, bucuria ei, că va da de oameni, cari lucră acolo în pădure. Iuțindu-și pașii și încunjurând sghiabul de piatră, ce să vadă? colo era micul ciasornicar, singur, își frigea cartofi.

El, cum văzu femeia, o întimpină prietinește și o poftì prietinește să șadă lângă foc. Ea-și răzimă coșulețul de sghiab să așeza lângă el, și privea ca o străină în dreapta și în stânga, pentrucă locuința ciasornicarului i-se părea chiar prea deosebită. Vedea adecă, că o cărare strîmtă printre tufișuri înalte și petroae mari, răspunde drept la păretele stâncii, în care se zărea o ușă mică, întocmai ca ușița dela o biserică veche.

»Locuești acolo, în stâncă, meșter ciasornicar?« întrebă lelea Sâia. Omulețul făcu semn din cap că da și rise.

»O căsuță cât o pivniță bună și are o vedere, ca turnul cel mai înalt. Trebue să știi, că aici suntem pe vârful muntelui nostru... ca să te încredințez că și la mine este rînduială și curățenie, o să-ți arăt odată locuința întreagă«.

De asta îi părea bine lelii Sâia și dupăce a sărat și a mâncat cartofi, bătrânul acoperì jarul cu puțin pământ, și merseră la stâncă. Lelea Sâia a trebuit să se plece intrând pe ușă, după aceea dete într'o boltitură, care credeai că este odaia unui țăran fruntaș. Din plafond atârnă o lampă mică, care arunca o lumină sclipitoare.

Ciasornicarul îi arătă un frumos armariu de lemn, în care erau tăiate chipuri... tot de regi.. dar foarte mici... căpătai amețeli de atâția regi.

»Ăsta-i un dar«, zise micuțul, și nu-i dete răgaz să întrebe mai departe, și începu să-i arate lucruri însemnate de prin băi de metal, din pesteri, din cetățui și din ruinele pădurii... Unele, adevărat, că erau pietricele de rînd și bucățele de lemn, dar fiindcă bătrânul umbla cu ele, ca cu cine știe ce lucru, femeia credea că trebue să fie ceva lucru mare, și dacă nu pricepe ea.

Intr'aceea mult se minunățea ea de o ușă mare, legată cu pente mari de fier și pe ea cu un lăcat zdravăn, cât o straiță de drumeț. Aici, își zicea femeia, trebue că a ascuns, ce este mai scump. De câte ori se apropia de ușă, totdeauna auzi un sgomot și o zurăitură ciudată, încât o cuprindeau fiorii.

Dupăce omulețul i-a arătat toate comorile și se îndrepta, iară către ușa dela intrare lelea Sâia își luă inima în dinți și întrebă: »dar aici ce mai aveți încuiat?«

»Aici este ciasul«, răspunse bătrânul încrețind fruntea. Femeia însă deși băgă de seama că bătrânului nu-i place, ar fi dorit bucuros să vadă ciasul. Ea socotea că vederea ciasului nu-i poate strica și zise: »Ar trebuì să deschideți ușa... nici eu nu ți-am ascuns nimic, ce am avut în casă«.

Bătrânul însă răspunse năcăjit: »ești nebună, draga mea, ciasul ăsta nu este cias de rînd... este ciasul care poartă norocul în Măgureni și dacă numai pomenești de el în sat, îmi pierd slujba«.

»O, lasă-te«, zise lelea Sâia, care acuma era într'adevăr curioasă, »d-ta măiestre ști bine, că eu nu flecăresc și că nu-mi pierd vremea stând cu oamenii pe uliță. Ei, să zici, când ar mai fi cineva! Dar mie îmi poți arăta ciasul cu toată încrederea!

Așa mai vorbiră câtva timp, încoace și încolo, din cele din urmă ciasornicarul nu se mai putu împotrivì și dupăce femeia s'a jurat, pe ce are mai sfânt, că va tăcea bătrânul tot suspinând, deschise ușa.

(Va urma.)

Măria Sa Foamea.

In țara Ardealului s'au pomenit urmele lui din strămoși, erà D-nialui un Uriaș mare cât Vlădeasa, — dar om bun, blând și cuminte.

Dacă el amenință cu bățul său cârligat ceriul, toate stelele cădeau pe jos, iar dacă suflà peste munți, toate stâncile scăpărau foc și se făceau numai puzdări și cenușe.

Pe atunci, așa se spune, numai ăsta unul mai trăià în toată lumea, din neamul vestit al Uriașilor și ăsta s'a aflat tare bine în țara Ardealului, când se culca cu capul pe un munte, ceialalți de jur împrejur îl apărau de vânt și de muște cu brazii lor.

Cu oamenii erà tare bun Uriașul nostru, când erà potop de vreme grea, el cu brațul, dintr'odată adunà căpițele de grâu, furciturile de fân, ba și pe oameni așa cu

Moldovian, George David, Nastase Budur, câte 25 cenți, Nicolae G. Popa 50 cenți. Ionică Boancătă, George Croitor, Zeca Costea, Pană Baboiu, Iovu Demian, Nicolae D, Borzea, Nicolae Ist. Borzea, Datcu Codruț, Ioan Șintcu, câte 25 cenți. Suma totală: 83 cor.

Primească generoșii donatori sincerile noastre mulțămite. — *Direcțiunea școalelor medii gr. or. rom. din Brașov.*

Esundarea Mureșului. In urma ploilor celor dese zăpada a început să se topească de pe Munții cei înalți și apa Mureșului a crescut așa de mult încât a ezundat în ținutul Reghinului-săsesc și a rupt un pod de 50 de metri. In Sânt-Ana s'au prăbușit mai multe case și 2 oameni s'au înecat.

O faptă frumoasă. Subscrișii ne simțim plăcut îndemnați a aduce și pe această cale călduroasă mulțămită conlocuitorilor noștri, domnul Gheorge Irimie *Muscan* și soției Maria n. Rusu precum și fratelui respective cumnatului d-lor Ioan Achim Rusu, cari din propriul îndemn au binevoit a dărui sft. bisericei gr. cat. române din Tohanul-vechi, un întravilan cu tot ce să află pe el, în valoare de 1600 cor. la loc de frunte în comună, spre scopul ridicărei unea 2-a casă parochială, după trecerca d-lor din viață. Bunul Dumnezeu să li să răsplătească institut nobila jertfă ce au făcut parochiei noastre! — Tohanul-vechiu, ziua de sft. Gheorge 1908. *Demetriu Fop*, prim curator bis. *Moise Brumboiu*, paroch, președ. Curator bis.

»Cartea de bucate« a Christinei Schuster, scrisă în limba germane din ediția firmei *H. Zeidner* Brașov, a primit la expoziția artei culinare care s'a închis acum de curând în Timișoara, medalia de aur. Prețul acestei cărți este: Ediția poporală, cor. 4. Ediția de lux cor. 5.50. Această distincțiune i se face acestei cărți acum pentru a doua oară. Prima i s'a făcut în anul 1907 la expoziția internațională din Berlin și fu recunoscută ca cea mai bună carte de bucate din Ungaria. Felicităm pe autoarea care este deja o probată profesoară dela școala de bucătărie din Sibiiu.

NECROLOG. Subscrișii cu inima înfrântă de durere facem cunoscut că prea iubitul nostru ginere, tată, frate, cumnat și bunic Ioan I. Șoua, după un morb scurt, împărtășit fiind cu Sfintele Taina ale muribunzilor, și-a dat nobilul său suflet în mânile Creatorului, Miercuri, în 13 Maiu st. n. a. c. la orele 10 din zi, în al 64-lea an al etății și abia a 8-a lună de văduvie. Despre această dureroasă și ireparabilă pierdere se încunoștiințează toate rudeniile, pretinii și cunoscuții răposatului. Rămășițele pământești ale răposatului se vor ridica din casele proprii Vineri, în 15 Maiu st. n. a. c. la oarele 2 p. m. și se vor depune spre vecinică odihnă în cimiteriul bisericei rom. gr. or. din loc.

Zârnești, în 13 Maiu st. n. 1908. Fie-i țărâna ușoară și meroria binecuvântată. — Maria Tipeiu, ca soacră. Ana măr. Piscu, Maria măr. Badiu, Elena, Ilaria, Cornelia, ca fiice. Nicolae, Iarca, Aurel, ca frați. Maria măr. Iosif Micu, paroh, Ecaterina măr. B. Bude, învăț. Efrosina măr. Gh. Garoiu, Văd. Neacșa măr. I. Gâțeiu, Văd. Iudita Tipeiu, Bratu Tipeiu cu soția Maria, Nicolae Tipeiu cu soția Bucura, Bucur Mețian, ca cumnate și cumnați, precum și numeroși nepoți și nepoate.

Numărul nostru jubilar.

Ziua aparițiunei numărului jubilar al »Gazetei Transilvaniei« se va face cunoscută publicului cetitor cu opt zile înainte. Observăm, că numărul jubilar va fi mult mai voluminos decât se proiectase la început și va cuprinde și număroase ilustrațiuni.

In urma aceasta ne-am văzut nevoiți a urca puțin prețul numărului festiv stabilindu-l dela 1 Maiu n. pentru abonații „Gazetei“, cari încă nu s'au prenotat, cu *80 bani*, ear pentru neabonenți cu *1 coroană 50 bani* de exemplar. Mărindu-se ediția suntem în pozițiune de a *primi abonamente în tot timpul până la aparițiune.*

Prețul este în *Austro-Ungaria* 1 coroană 50 bani de exemplar (*80 bani pentru abonații »Gazetei«*), iar în *România* și străinătate 2 coroane de exemplar.

Venitul curat din abonamente va întra la *fondul jubilar pentru ajutorarea ziariștilor și a scriitorilor români dela noi.*

Codrul și Românul. Românul și pădurea.*)

— Fine. —

Pe lângă cauzele mai sus amintite, adecă restrângerea dela folosința lemnelor, pășunitul și administrația incorectă mai vine apoi și vânatul.

Până la anul 1883 tot Românul, care avea poftă de vânat, își lua flinta pe umăr și hai la codru. Vâna cei venea mai bine, mai plăcut la ochii. In anul 1883 întră în vigoare legea Art. XX. despre organizarea vânatului, care lege atinge cel mai tare instinct al omului.

Prin legea aceasta românul a devenit și mai înstrăinat de pădure căci de prezinte numai cei avuți pot să-și permită sportul acesta nobil. Acum streinii vânează pe moșiile noastre, căci ei dispun de bani, ear noi proprietarii mici suntem siliți să le permitem domnilor cu punga grasă să-și facă plăcerea.

Aceste sunt cauzele cele mai principale, ce aduc pe român în conflict cu pădurea.

Ce ar trebui pentru a ne înfrăți din nou cu codru și pădurea? Aceasta întrebare a fost puțin tratată în jurnalele noastre, ba poate chiar de fel.[1])

1. Ne trebue ca conducătorii comitetelor de pădure să fie oameni luminați, experți în ale pădurei, să fie în clar cu mersul comerciului de lemne, să aibă fiecare un jurnal abonat, din care poate vedea și studia valoarea pădurilor conbinând apoi la valoarea pădurilor comunei sale natale. Astfel înzestrat cu date precise, va fi în stare să clarifice pe proprietarii de pădure și să le arete valoarea pădurilor lor.

Cărți de valoare în direcțiunea aceasta până acum nu avem și nici jurnal românesc, care să ne fi dat sau să ne dea directive precise nu este la noi în Ungaria. Deci ce e de făcut? Cât mai îngrabă o foae economică de ale noastre să își deschiză paginele și pentru partea silvanală edând părți folositoare publicului nostru, de prin revistele de specialitate române, (Revista pădurilor București) maghiare, (Erdészeti lapok) germane Forst und Jagdzeitung Wien. Astfel deschizându-le ochii proprietarilor români de pădure să le arătăm ce sumetenie de comori sunt băgate în pădure [2]). O reacțiune radicală e de lipsă pe terenul acesta, până acum nu s'a făcut nimic. — Voință deci române! Aici e timpul, ori ce întârziere e cu pierderi enorme pentru bunăstarea neamului nostru.

Deci înainte! Ici colea poți vedea deja câte un Român mai agil, că face întreprinderi cu lemne; deci la acești oameni trebue să le dăm ajutor. La acești oameni agili trebue să le vină băncile noastre într'ajutor. Să se asocieze cu ei și astfel cu sume mai mari să se pună pe lucru. Băncile noastre mai mari să își trimeată câte un contabil mai cu spirit de comerciant care are atragere la comerciul lemnelor la cursul de 10 luni, ce în fiecare an să deschide în luna Septembre la Budapesta, unde poate să-și câștige cunoștințe frumoase pentru comerciul lemnelor. Acest curs există din anul 1906. (Fakereskedelmi tanfolyam.) Pregătindu-și astfel oameni conducători.

Să se înființeze societăți numai pentru exploatarea pădurilor, cari conduse de oameni esperți și cu știință, pot în scurt timp arăta resultate favorabile atât materiale, cât și morale.

Comunele cari au păduri să își exploateze ele pădurile cât să poate mai intensiv, să nu și le arunce în mânile streinilor.

O economie rațională, o administrație mai consultă, o conducere mai bună în ale pădurei ne-ar înprietini din nou cu comoara aceasta ce va rămas dela moși și strămoșii noștri, care comoară de prezent nu este prețuită de Român. E mult de a face pe terenul acesta, așa dară pe lucru și înainte!

Pavel Monea,
cand. inginer forest.

*) A se vedea N-rii „Gaz. Trans.“ 83 (Adausul de Paști) și Nr. 90 dela 25 Aprilie st. v.

[1]) Autorul articolului se vede, că n'a cetit zisul nostru, căci chestiunile relevate de dânsul „Gaz. Transilvaniei“ le-a ridicat și discutat de mult — Red.

[2]) Mulți articoli de mare valcare au fost publicați în coloanele foaei noastre de vechiul colaborator oconomist cari au urmărit scopul acesta și nu fără de efect — dar câmpul e vast și e bine și trebuincios să vină și alții cât mai mulți să sprijinească acțiunea de deșteptare“. Red

---

Convocare.

Despărțământul Alba-Iulia, aparținător Reuniunei învățătorilor gr. cat. din Archidiecesa de Alba-Iulia și Făgăraș, în sensul § 21 din statute, își va ținea adunarea generala de primăvară Joi în *21 Maiu* a. c. n. în școala gr. cat. din Coșlar, — la care să invită toți membrii: fundatori, ordinari și ajutători de pe teritoriul acestui despărț.; precum și cei ce doresc înaintarea învățământului nostru poporal, după următorul

Program:

1. Dimineața la 8 oare asistenție în corpore la ascultarea serviciului divin. 2. Ospitare la esamenul de vară cu elevii școalei gr. cat. din loc. 3. Deschiderea adunării prin cuvântul presidial. 4. Cetirea apelului nominal. 5. Cetirea procesului verbal din adunarea precedentă. 6. Esmiterea comisiunilor: a) pentru clasificarea esamenului și disertațielor; b) pentru cenzurarea raportului cassarului, incassarea taxelor restante și curente, eventual susceperea de membrii noi; c) pentru revidarea raportului bibliotecarului. 7) Cetirea disertației: »Prin ce mijloace s'ar putea îmbunătății starea poporului nostru?« de Ioan Domșa, învățător în Ighiu. 8 Altă disertație de d-l Salveniu Contor, învăț. în Chișfalău. 9. Raportul cassarului și bibliotecarului. 10. Raportul comisiunilor esmise în p. 6. 11. Alegerea comisiunei pentru verificarea procesului verbal. 12. Deciderea locului pentru adunarea viitoare. 13. Designarea prelegătorului și disertanților. 14. Eventuale propuneri. 15. Inchiderea adunării.

Ighiu, 7 Maiu 1908.

Ioan Domșa,
prezident.

Intru mărirea lui Dumnezeu.

(Apel.)

Prea veneratul Consistoriu de Gherla cu datul 29 Iuniu 1907 Nr. 5396 s'a indurat a concede subsemnatei comunități gr. cat. edificarea unei biserici nouă, în locul celei de lemn și aproape în ruină, edificată în suta 18-a.

Pe basa acestei concesiuni, Inaltul Ministeriu de interne cu Nr. 132. 366—907 ne-a conces, ca pe teritoriul patriei să putem colecta milă în decursul unui an.

---

totul, și-i așeză ca pe niște jucării pe la casele lor.

Câmpia Ardealului erà ice-că merezul la amiazi, și munții roată în jurul țării, el i-a ridicat ice-că, să nu-l sufle vântul când o dormi. Pe oamenii muncitori, cum suntem noi bunăminte, adecă cum au fost moșnenii noștri, ice-că el i-ar fi adus de undeva în poala sumanului, ca să lucre aici, în cuibu bătrânețelor sale.

Apoi de bătaia sau inundarea altor popoare peste acestea din Ardeal, nici poveste nu erà, — căci el a slobozit Marea Neagră și Marea Adriatică de pe aici, și ca apa să nu mai poată veni să-i strice izvoarele sale de munte, îi puse munții în cale, — cum zic, dacă i-ar fi venit în minte să fluere una, — toată lumea ar fi jucat două de nu trei.

Erà bun la inimă Uriașul nostru, și oamenii de pe vremea lui ar fi fost foarte fericiți cu el, — dar dând spre bătrânețe, s'a fost lenevit și îngrășat al naibei, și deci nu-și mai putea cătà mâncare și brană.

Oamenii erau siliți acum să-l hrănească și pe el, și le erà milă de bătrânul uriaș și le erà drag că era bun, — dar un năcaz erà mai mare ca toate celelalte, une-ori atâta îndopà bătrânul, cât toată țara dintre munți nu erà în stare a produce atâta.

Dupăce prin păduri a jumulit toate gadinile, lei, urși, elefanți, bouri, — cari pe la noi erau atunci pe acasă, dar cum zic, le a întabulat pe toate, și de acasă nu mai pășea acum un pas, că erà bătrân aman, ice-că dupăce a durmit o săptămână cu capul pe munții de aramă, dela piatra Craiului, pe când s'a trezit, feri Doamne, atât erà de slab și perit, de-i puteai numărà oasele.

Dintr'un modru mai departe erà flămând.

— Să-mi dați de mâncat! Mult, mult, mult și de trei-ori mult! — strigă el odată de se cutremurà pământul, și oamenii iute ca para focului, — adunarà toți boii, toți caii, toate oile, cânii și sburătoarele, și Uriașul pocnind ca trăznetul din fălci, deschise o gură dela piatra Craiului până la Marea Neagră, și oamenii tare s'au spăriat, fiindcă ei nici-odată încă n'au văzut până acum ce lehamite de gură mare are bătrânul lor, — și-au mânat oamenii jirezi de boi, porci, viței, mai printre ele și câte un car încărcat de paie, cu țăpare că doară... doară...

— »Măi, leneșilor! — Beutură să-mi dați iute!« — sbierà ăla înghițând și cel din urmă motan, care mieuna pe gâtul lui cel cât turnu Vavilonului.

— Amar de noi! Oare ce o fi de noi — se tânguiau oamenii, și au cărat tot vinul cu buțile, și cu buți, cu doage cu tot l-a înghițit.

Pe un pătrar de oră se păreà că-i liniștit Uriașul, — dar numai se păreà — apoi iar deschise gura cea ne mai asemănată și ne mai săturată, și acuma pară roșie ieșeà pe nări și pe gură și fum mare și ciolane sbârnăiau arzând către ceriu și el sbierà:

— »Leneșilor! Gadine prăpădite, aduce-ți-mi să mănânc și să beau, — m'ați înțeles voi! — Ori ați vrea să mor de foame?

Oamenii îi mai aduse din mari îndepărtări vin amestecat cu apă, să-și stingă cel foc însetat, — apoi ingenunchiară ice-că înaintea lui și-l rugară cu lacrimi:

— »O bunule stăpâne Foamete, fi bun nu mai cere de mâncare, că noi nimic nu mai avem, pe iarnă și noi vom murì de foame, că toatecele ni-le-ai înghițit, acum fă bine iartă, dar n'avem nimic!«

— »Pe voi vă 'mbuc! pe voi, — ori dați-mi de mâncat, eu sunt bun la inimă, dar ce să vă fac, mi-e foame... iute... iute că mor de foame!

Și speriați oamenii își dădură soțiile și copii, și Uriașul pe toți i-a înghițit și tot de foame a urlat, cât răsunau dealurile.

Pe urmă, văzând că oamenii nu-i mai aduc nimic, și a întins cele mâni subțiri lungi și uscate, și a îmbrățișat pe toți oamenii deodată, cu cățel, purcel și huia — pe gât la vale, așa că nici sămânță de om n'a mai rămas în țară.

După astă ispravă se puse liniștit și smulse un copac mare, cu care culcat pe un cot, scociorà între dinți, nu-i fie de deochiu, — adecă ba — cum voiți și dv. iubiți cetitori, căci eu nu mă tem de el, — ci numai de aia mă tem, că sărmanul popor bun și blând să nu ajungă vr'odată în foamea uriașului — te miri de nu l'ar îmbucà un alt popor cu cățel, purcel, huia pe gât la vale — de ce să ne ferească Dumnezeu, și pe d-voastră iubiți cetitori de »vigrehaitái« *) flămânzi.

Oardin.

*) Executori de dare.

Comuna gr. cat. *Arcalia* numără 42 familii cu 340 suflete, din cari a 3-a parte sunt împărțiți ca servitori la curțile marilor proprietari din loc. Poporul e așa de sărman, încât din puterile proprii nici când nu ar putea avea mângăierea de a-și mai vedea vre-odată tesaurul cel mai scump reedificat.

In numele acestui popor desperat, rog cu insistență publicul rmân și cu dare de mână să nu ignoreze această rugă fierbinte a lor, ci să-i ajute a-și împlini dorul de a-și mai vedea odată cu ochii comoara lor, unde deoparte să păstrează din secoli limba străbună, iar de altă parte este pentru ei scutul, cu care s'au apărat și vo esc a se apăra de vijeliile grele în cari au trăit și trăiesc.

Apelez deci la simțul creștinesc al oamenilor de bine, cu ajutorul cărora sperez a ridica lăcaș Celui de sus, dela a cărui altar oare-când să se verse darul peste cei cari au întins mână celui lipsit și ajuns la cerșitorie.

Arcalia (Árokalja) p. u. Kerlès, com. Szolnok-Doboka, 4 Maiu 1908.

In numele poporului gr. cat.:

Cu deosebit respect
Elia Juga
preot gr. cat. local.

Kossuth la Cinci-biserici și noul partid mare independist.

Ca dovadă că trăim în noul vileag kossuthist ne poate servi faptul că mai în fie-care lună să desvălește câte un portret-bust sau câte-o statuă a lui Ludovic Kossuth în diferitele orașe și orășele locuite de maghiarii vechi și noi. Mai în urmă s'a desvălit un monument al aceluiași Kossuth în orașul Cinci-biserici. Cu prilejul acesta fiul sărbătoritului, ministrul de comerciu Francisc Kossuth, a ținut un toast la banchet, care toast a produs mare mișcare între partidele unguresți din coaliție.

El s'a lăudat că l'a dus la izbândă steagul ce l'a ridicat de pe mormântul tatălui său, că astăzi partidul independist nu numai că formează majoritatea în dietă, dar lucrurile au ajuns până acolo încât e nădejde ca toată țara să primească principiile dela 1848. Prin tr'asta ministru Kossuth a dat să se cunoască, că se lucrează pentru unirea tuturor partidelor sub flamura kossuthistă și a cerut dela aderenții săi să sprijinească aceste nizuințe.

Vorbirea dela Cinci-biserici a lui Francisc Kossuth a făcut să se lățească știrea că toate partidele din coaliție vor intra în partidul kossuthist. „Magyarország“ vrea să știe că Andrassy cu partidul său constituțional va face începutul trecând la independiști. Ba vrea să știe, că noul partid, ce se va forma din unirea tuturor, va lua numirea de „partid constituțional independist“.

Ungurii dela putere simt că s'apropie o vreme grea și acum ar voi să se facă luntre și punte, să scape de primejdie privilegiile cu cari au domnit și vor să domnească și de aci în colo asupra popoarelor celorlalte maghiare.

S'apropie reforma electorală cu votul universal. Și oricât s'ar svârcoli cei ce ar vrea ca și în viitor numai ei să aleagă pe cine le place, nu va mai fi cum a fost, nu vor mai putea avea puterea și înrâurirea de până acuma. De aceea sunt neliniștiți și se gândesc să se unească ca să'și poată scăpa cât mai cu ușurință tot ce numai se va putea din privilegiile lor de până acum. Vom vedea ce va mai fi.

Omul își propune, dar Dumnezeu dispune. Și dacă Maghiarii se laudă cu Dumnezeul lor propriu, nici ceilalți încă n'au rămas fără Dumnezeu.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 14 Maiu. In cameră s'a continuat discuția budgetelor. Deputatul croat Dușan Popovici cere să voie să vorbească în limba croată, ceeace camera încuviințează. Dânsul persiflează politica banului Rauch, care vrea să întroducă în Croația regimul absolutist. După Popovici a vorbit deputatul Milan Roici, tot in limba croată, contra budgetului, în același sens ca și Dușan Popovici. A mai vorbit tot în același sens și croatul Magdici. După aceasta, deputatul Wilhelm Mezöfi a interpelat guvernul asupra întroducerei votului universal egal și secret.

Budapesta, 14 Maiu. Primindu-se propunerea dep. Hoitsy dieta ungară ține, începând cu ziua de azi, în fiecare zi ședințe dela 10—2 a. m. și dela 4—8 seara.

Budapesta, 14 Maiu. După cât se pare, va fi anulată sentința dată în procesul Polonyi-Lengyel. Apărătorul Vazsonyi a înaintat Curiei o cerere pentru anularea sentinței. Cererea cuprinde între altele senzaționala destăinuire, că unul din jurați, conziilierul de bursă Izidor Beer nu avea dreptul de a fi jurat și a funcționat din greșală în locul comerciantului Beer. Ca motiv de anulare apărătorul indică și greșeli de formă și inzistă asupra mai multor articole de ziare, cari au esercitat presiuni asupra juraților amenințându-i cu escese antievreești în cazul când vor achita pe Lengyel. Unul din jurați s'ar fi exprimat față de o persoană oficială că a condamnat pe Lengyel deoarece se temea de scandal. Un alt jurat declară că jurații. cari nu se aflau în cunoștință de cauză, au fost induși în eroare de unul din jurați prin interpretarea falșă a chestiunilor puse.

Budapesta, 14 Maiu. O corespondență de aci află din Agram, că din cauza ultimelor evenimente nemulțumirile cresc și situația politică devine tot mai critică. Cestiunea universității care a lovit și materialicește în publicul croat contribue la creșterea nemulțumirilor.

Budapesta, 14 Mai. Cei mai mulți deputați croați au părăsit Budapesta, fiindcă țin de păgubitoare participarea lor mai departe la desbaterea budgetului. Prin aceasta Croații vreau să îngreuneze situațiunea guvernului, deoarece motivarea guvernului, ca delegațiunile să fie amânate pe toamnă, cade, fiindcă Croații nu vor lungi desbaterea budgetară.

București, 14 Maiu. Astăzi la orele 9 și jumătate regele, regina și micii principi Carol, Elisabeta, Maria și Nicolae au părăsit Capitala cu automobilul pentru a se duce la Giurgiu, unde se vor îmbarca pe iachtul „Ștefan cel Mare“ cu care vor face călătoria pe Dunăre dela Turnu-Severin la Sulina.

Regele va descinde în fiecare port, unde va fi întâmpinat cu pâine și sare și cuvântările de bună venire. Regina nefind pe deplin restabilită, va primi salutările oficialilor pe iaht. Dintre miniștri, numai d. Morțun va însoți pe suverani în toată călătoria.

Viena, 14 Maiu. Aseară senatul academic s'a întrunit și a redactat următoarea comunicare adresată studenților: Senatul academic în ședința de azi a decis a atrage atenția studenților să nu să dedea la greve sau demonstrațiuni. Asemenea atitudine nu ar fi prin nimic justificată de oarece nu s'a luat nici o măsură împotriva profesorului Wahrmund din cauza convingerilor sale politice sau religioase. Senatul mai declară că atunci când vre-o putere străină de universitate ar aduce atingere vreunui profesor din cauza convingerilor politice, științifice sau religioase, profesorii și senatul ar fi cei dintâi cari să protesteze și să împedece așa ceva.

Zürich, 14 Mai. Fapta îngrozitoare a unui nebun a produs o mare panică între locuitorii orășelului Mellingen. Un nebun, anume Christian Wasner, a subminat casa în care locuia cu praf de pușcă și i-a dat foc. Explozia produsă a făcut să se dărâme un zid și să strice și casa alăturata. In urma exploziei s'a ivit și un incendiu, care a fost însă stins imediat. Wasner stetea la o fereastră de la etajul al treilea cu un revolver în mână și amenința că va ucide pe cine se va apropia de dânsul. Doi oameni au reușit să se sue până la etajul al treilea, dar în momentul când erau să pună mâna pe dânsul, acesta s'a aruncat de sus și a căzut pe pavaj murind imediat.

Varșovia, 14 Maiu. Mai mulți condamnați politici dela închisoarea de aici au hotărât să se pună în grevă și să refuze mâncarea. La aceștia s'au alăturat și o mulțime de alți condamnați, așa că numărul greviștilor se urcă la 600. Cauza acestei greve este că li s'au ridicat privilegiile de a putea primi odată pe săptămână vizite și de a-și prepara singuri ceaiul.

Jekaterinoslaw, 14 Maiu. Agenția Westnik comunică cumcă eri, când prizonierii închisoarei guvernamentale au încercat să evadeze, au fost uciși 29 fugari, 28 au fost răniți dintre care 16 în mod grav.

Londra, 14 Maiu. Ziarul „Daily News“ află din New-York, că un ciclon care a bântuit în Statele Arizona și Ilinois a nimicit mai multe sate și recoltele. Peste 40 persoane au fost ucise; sunt sute de răniți. Satul Millensberg din Arizona a fost cu totul nimicit.

Belgrad, 14 Mai Azi va pleca un vapor special pe Dunăre cu o misiune extraordinară trimisă de regele Serbiei spre a saluta pe suveranii României. Membrii misiunei sunt: președintele consiliului de stat generalul Gruici și aghiotanții regali maiorii Iosipovici și Calafatovici.

Cărți noi.

In institutul de arte grafice „*Minerva*“ au apărut următoarele cărți frumoase:

N. Dunăreanu. „Răsplată“ (nuvele). Prețul cor. 1.50.

I. L. Caragiale. „Momente, Schițe, Amintiri“. Prețul cor. 2.—.

Maria Baiulescu. „Extaz“ (poezii). Prețul cor. 1.50.

M. Sadoveanu. „Dureri înăbușite“ ediția II. Prețul cor. 2.—.

Adina Gr. Olănescu. „Cugetări“. Prețul cor. 1·50.

Guy de Maupassant. „O viață“ (umilul adevăr) traducere de *Em. Gârleanu.* Prețul cor. 2·—.

Cor. Moldovan. „Cântarea cântărilor“. Prețul cor. 1.—.

Se pot procura și prin librăria „Gazetei Transilvaniei“ în Brașov și a se adauge la fiecare porto 10 bani.

Bibliografie.

In edițiunea *Sf. Stefan* din Budapesta au apărut două broșurele folositoare pentru popor: **»Cine ce face lui își face«** povestire de *Emeric Szabo*, tradusă de *Ioan Budișan.* Prețul 16 fileri și **»Dumnezeu nu bate cu bota«** de *Stefan Kincs*, tradusă de *Ioan Budișan.* Prețul 6 fileri.

Adevărul asupra situațiunei din Cluj de Dr. *Victor Poruțiu.* advocat. Această broșură, car atinge capitolul tristelor neînțelegeri din Cluj, a apărut zilele aceste în Cluj, în tipografia »Carmen«.

„Paedagogium“ de Giovanni Pascali, tradus din latinește de Ion *Roșioru*, retipărite din »Răvașul«, Cluj, tipografia »Carmen«, 1908. Prețul 50 fileri.

In tipografia și librăria »Aurora« A. Todoran din Gherla a apărut: »*Buchetul*« monolog după Roderich Benedix de *Ena*, prețul 30 fileri și „*Casa fermecată*« comedie într'un act pentru copii, după E. Hajtman, de *Elena Fabian*, prețul 40 fileri.

SFATURI.

Scurgerea laptelui din țâțele vacilor.

Este o scurgere, ce se ivește adese-ori la vacile, cari au lapte mult. Dacă nu prevenim acestei scurgeri, ușor poate da loc la îmbolnăvirea ugerului. Laptele se scurge, dacă ugerul este prea încărcat și mușchii țâțelor amorțesc, apoi dacă se freacă ugerul la mânarea vitelor, în fine se ivește și dacă culcușul e prea aspru. Pentru a preîntâmpina acest rău, e bine ca vacile, cari dau mult lapte, deja cu câte-va zile înainte de a făta, să le mulgem tot la 6 ore, apoi să mulgem vacile înainte de a le mâna la pășune, mai cu seamă la începutul pășunatului; să mai îngrijim, ca ugerul acestor vaci la culcare să zacă pe pleavă uscată și caldă. Pentru a vindeca amorțeala mușchilor dela țâțe, e bine a le spăla de mai multe ori pe zi cu o doctorie, care strânge, cum este zeama fiartă de coajă de stejar.

Câți cocoși să ținem pentru găinile noastre?

Ca ouăle să fie fructificate, după experiența făcută, se pot socoti tot pentru câte 12 găini un cocoș. Dacă găinile sunt în număr mai mare, o parte a ouălor rămân nefructificate ceea ce e neplăcut din cauza, că nu din toate ouăle puse sub cloșcă ies pui, și cele nefructificate le perdem astfel fără nici un câștig. Dacă ouăle sunt menite numai pentru consum și nu pentru prăsilă, atunci nu e de lipsă a ținea cocoș, căci ouăle destinate pentru consum nu trebue să fie fructificate și găinile și fără cocoși produc tot atâtea ouă ca și când ar veni în atingere cu cocoșul. Pe lângă aceasta, găinile în cazul din urmă încep mai de timpuriu a oua, apoi ouăle nefructificate se pot conserva mai ușor și timp mai îndelungat decât cele fructificate. In economiile, unde voim să producem ouăle numai pentru vânzare, e mai favorabil să nu ținem cocoș. „*Economia*“.

Sfat contra difteritei pasărilor.

Se ia găina bolnavă sub brațul stâng ținând'o de creastă cu degetul cel mare și arătător dela mâna stângă, bărbiile cu mâna dreaptă și se deschide ciocul ca să se poată băga un deget dela mâna stângă, între fălci ca să nu se închidă.

Apoi se ia pe degetul arătător dela mâna dreaptă „săpun verde“ și se introduce în cioc până mai în fundul gurei ca să atingă partea bolnavă; se pune găina în coteț.

In urma acestui tratament găina se arată foarte abătută, ține capul atârnat în jos și părticelele desfăcute de săpun curg cu bale. Săpunul mai curăță și stomacul; pasărea are diaree, dar după o zi sau două 'și recapătă pofta de mâncare și în mai puțin de o săptămână este vindecată.

Autorul N. Guebe 'și tratează astfel pasările sale în totdeauna când se arată triste și nu mănâncă, vindecându-le în puține zile.

Se poate întrebuința acest metod cu succes chiar la pui de o lună.

AVIZ.

Prin aceste se aduce la cunoştinţa on. membri ai »Reuniunei învăţătorilor gr. cat. din jurul Gherlei«, cum că terminul de concurs pentru elaborarea temelor de disertaţiune s'a amânat pe 1 Septemvrie st. n. a. c.

Temele concursuale rămân tot aceleaşi şi anume: 1. Rolul educaţiunei în desvoltarea religioasă-morală, precum şi rolul religiunei în creştere. 2. Rolul şi însemnătatea ştiinţelor istorice în şcoala poporală. 3. Muzica, cântul şi jocurile în serviciul educaţiunei psihice şi fizice.

Premiul pentru disertaţiunea cea mai sucească s'a stabilit în 30 cor., iar disertaţiunea, care în privinţa reuşitei va urma după aceasta se va premià cu 20 cor.

Din şedinţa comitetului central al »Reuniunei învăţătorilor gr. cat. din jurul Gherlei« ţinută în

Gherla, la 2 Maiu 1908.

Ilariu Boroş, profesor, vice-preş. ***Alexandru Popu***, învaţ., secretar.

Un portret „autentic“ al lui Isus Hristos?

Preotul catolic *Père Gaffré*, autorul interesantului volum *Portraits de Jésus*, a descoperit într'o mănăstire din Geneva un pergament alb, pe care să eflă un portret autentic al lui Hristos şi două scrisori, dintre care una este trimisă de către *Abgar principele Edesei* lui Isus, iar alta de către *Isus lui Abgar*. Manuscrisul este lung de 3 metri şi 50 cm. iar lărgimea este 5 cm. Timp de 12 secole acest nepreţuit manuscris a fost purtat dela Ierusalim la Edesa, dela Edesa la Constantinopol şi dela Constantinopol la Geneva.

Pentru cei care sunt curioşi să ştie, în ce se adresa pe atunci un rege lui Isus şi Isus unui rege, dăm traducerea celor două scrisori scrise în limba Greacă.

Abgar, rege al Edesei lui Isus mântuitorul din Ierusalim.

Am aflat că vindeci fără ajutorul ierburilor, că dai vedere orbilor şi faci pe ologi să meargă, că vindeci de lepră, că goneşti spiritele rele şi că înviezi pe morţi. Auzind de toate acestea, mi-am zis, că tu nu poţi fi decât Dumnezeu sau fiul lui Dumnezeu care te-ai coborât pe pământ să faci aceste minuni.

Iată pentruce ce îţi scriu şi te rog a'mi face onoare să vii şi până la mine, pentru a mă vindeca de greaua boală care mă face să sufer îngrozitor. Mi s'a spus, că Ovreii sunt revoltaţi contra ta şi că îţi întind curse.

Eu am un oraş care deşi mic, va ajunge cu prisosinţă pentru a ne adăposti pe amândoi«.

La această scrisoare Isus răspunde:

Isus, regelui Abgar.

»Tu eşti fericit Abgar de a fi crezut în mine fără să mă vezi, fiindcă aşa este scris: că cei care mă văd, să nu creadă în mine, iar cei care nu mă văd, să creadă şi să fie mântuiţi. Relativ la ce tu mă rogi, te anunţ că îţi voi trimite unul din discipolii mei pentru a îndeplini misiunea cu care m'a însărcinat cel care m'a trimis. Discipolul meu va da nouă viaţă şi tuturor ai tăi«.

Casse de păstrare postale.

Titlul arată pe deplin obiectul următoarei statistici ale casselor de păstrare postale. Ele sunt cunoscute, dacă nu ca concepţie teoretică, — ca institute economice ale vieţii practice, asigurate de stat, sau mai bine zis de autoritatea lui.

Obvin sub diferite numiri, având însă organizaţie foarte asemănătoare. In Sârbia şi Elveţia sunt numite casse de păstrare naţionale, asemenea în Franţa sau Caisse nationale d'epargne, în Anglia Post office savings danks, în Italia, Casse di risparmio postali etc., cu toate astea basa şi chemarea principală e cam aceeaşi. Forma exterioară nu le schimbă chemarea în fiinţării lor.

E vorba de o cărticică, ce cuprinde date statistice foarte interesante referitor la această instituţie, la tot cazul binefăcătoare a statelor, date referitoare la naşterea şi funcţionarea lor deopotrivă. Ea e scoasă de prof. Robert Mully, funcţionar la institutul de economii postal austriac. Iată pe scurt extras din aceste date (»M. Py«):

Cassele de păstrare postale sunt introduse în 19 state din lume, înţelegând sub stat şi coloniile cu ceva autonomie După anul înfiinţării ar fi cam următoarele ce'e mai principale:

In *Anglia* s'a introdus »Post office savings banks« în 1861. La finea anului 1907 suma depunerilor a fost de 155·9 milioane f. şterlingi. Pe patru locuitori cade un libel, fiind mediul depunerilor de persoană cam 3½ f. şterlingi. In 1906 cassa, care de altfel se ocupă şi cu asigurări de viaţă — a cumpărat pe sama deponenţilor hârtii de stat în valoare de 18·9 milioane funţi şt. — In Belgia »Caisse générale d'épargne it de' retrait« există din 1870. Suma depunerilor a fost la finea lui Septemvrie 1907: 829·3 mil. franci. Pe 3 locuitori cade un libel, mediul depunerilor e de persoană la 120 fr. In ramul asigurărilor de viaţă avea la finea lui 1906 în total 29.269 contracte. — In *Italia* s'a înfiinţat la 1876 »Casse di risparmio postali«. La 30 jul. 1907 au fost edate 4,166·956 libele, representând suma considerabilă de 1252 3 milioane. Pe 9 locuitori cade un libel, cu mediu de persoană cam 35 lire. — Şi după aceste 3 state culte europene, nizuindu-se a introduce reforme apusene, dornică după cultura puternicelor state, mica, dar străduitoarea *România* îşi organizează cassă de păstrare postală în 1880. La 31 dec. 1905, cassa manipula un deposit de 52·1 mil. lei; mediul de persoană 8½ K. (cam 10 lei). — »Caisse d'épargne postale« sau caisse nationale d'épargne« a *Franţei* funcţionează din 1882. In 31 jul. 1907 ea prezenta suma depunerilor cu 1348·7 mil. franci. Pe locuitor cade un libel, iară mediul depunerilor de persoană cam 34 fr. Asemenea cassei engleze şi belgiene ea funcţionează şi în alte ramuri economice. — In *Austria*, cassa de păstrare şi-a început acţiunea în 1883. De atunci până în 1907 s'au plătit în cassă în depuneri 1879·7, în chequeuri 95,619·2 mil. Coroane. In circulaţia depunerilor au luat parte în total 2,064403, în a chepueurilor 79,711 locuitori; pe 13 locuitori cade un libel de depuneri. — După Austria, în privinţa începutului funcţionări acestei instituţiuni, urmează ţara noastră, — *Ungaria* unde a fost introdusă la 1886. Dela înfiinţare până în 30 Nov. 1907 s'au încassat: 593 mil. în depuneri, 22,418·4 mil. Cor. în chequeuri; s'au plătit (eşite) în prima 506,1, în a doua 22.360·8 mil. cor. In Noemvrie 1907 numărul deponenţilor a fost de 648,639, al proprietarilor de chequeuri 16,192. Pe 31 de locuitori cade un libel, iară mediul depunerilor de cap 7.20 C. In *India-britică* s'a înfiinţat la 1887; la finele lui 1895 avea o sumă de depuneri în mediu 152·1 mil. rupia (244·3 Cor). Mediul de cap a fost o coroană. — In Holanda ea înfloreşte pe deplin arătând dela înfiinţare, — 1890 — până la oct. 1907 în total manipularea a cam 1.323·155 fl. Pe fiecare locuitor cade un libel, şi un mediu de 11·70 fl. pe cap. Asemenea în *Şvedia*, unde a fost înfiinţată la 1892, arătând de 9 locuitori un libel, şi un mediu de depuneri à persoană 9 Cor. — Tot în 1892 şi-a început acţiunea cassa de păstrare din *Egipt*, care a manipulat la 31 Dec. 1905 depuneri în suma de 0·2 mil. lire egiptene (5·9 mil. Cor.), cu un mediu de cap 60 bani. Şi după toate astea urmează marele imperiu, civilizat, şi foarte străduitor al vitejilor *Iaponezi*, cari imitează şi în astă privinţă bătrânul nostru continent al albilor, — întemeindu-şi cassă de păstrare postală în 1895. In 31 Martie 1905 starea depunerilor a fost de 54 mil. Yen, împărţită între 5 mil. deponenţi Pe 10 persoane cade un libel, cu un mediu de 1·10 Yen pe locuitor.

Cărticica cuprinde date — dar numai cele referitoare la întemeiare — ale casselor de păstrare postale din Canada, Finlanda, Turcia, Bulgaria, Ceylon etc. date interesante, din viaţa băncilor, institutelor de economii.

E un ram al activităţii economice de stat şi aceste, o statificare — a acestei apariţii din viaţa economică financiară, întrodusă în Anglia, dar imitată de înaintata ţară orientală a galbenilor, de cari atâta ne temem; (Şi poate în multe cu drept!); fără a ne mira — natural — câtuşi de puţin Egipt, care doară geografice, — cât nu se ţine de Europeni.

1908 Màiu.

I. Lupan.

Regule de viaţă pentru fete.

Onorează şi iubeşte înainte de toate pe părinţii tăi; tu le datoreşti lor mai mult decât ştii şi nu poţi nici-odată să le răsplăteşti tot ceeace fac ei pentru tine.

Onorează şi iubeşte pe învăţător şi învăţătoare; ei îşi cheltuesc viaţa lor pentru a te forma şi lor le datoreşti, du ă părinţii tăi, cea mai mare mulţumire.

Fii amicală către conşcolarele tale. Tu eşti numai pentru puţini ani împreunată cu ele, îngrijeşte-te dar ca fiecare să-ţi păstreze o bună suvenire.

Intrebuinţează-ţi bine tinereţea ta. La bătrâneţe se complectează numai ceea ce ai început la tinereţe, ceeace ai neglijat nu mai redobândeşti mai târziu.

Foloseşte timpul, el este ca o avere pe care ai să o administrezi. O zi, pe care ai întrebuinţat-o bine, aduce interese pentru viitor; o zi pierdută, scurtează cu atât viaţa ta.

Obicinueşte-te de timpuriu la ocupaţiuni folositoare şi munca-ţi va deveni totdeauna mai uşoară. Munca este o datorie; obicinuinţa o preface în trebuinţă şi în curând în plăcere.

Când începi vre-un lucru, să nu te sperii de cea dintâi piedeă, ci perzistă şi într'o clipă de aştepţi foarte puţin, va înceta oboseala.

Păzeşte-te de mândrie şi de vanitate. Un om poate să se crează prea mult, dar fiecare are numai meritul pe care îl atribuesc ceilalţi. »Ingânfarea noastră, zice Lessing, se bazează mai cu seamă pe neştiinţa noastră«.

Fii modestă! Dacă te înjoseşti însăşi, ceilalţi sunt dispuşi a te înălţa. Modestia împodobeşte pe toţi, însă *unei tinere fete ea îi face mare podoabă.*

Fii simplă în îmbrăcămintea ta. Simplitatea este un semn de gust şi se uneşte bine cu bunăcuviinţă.

Fii econoamă. Ceeace cheltueşti fără folos nu numai că este pierdut, ci îţi este şi păgubitor, căci aceea te deprinde la risipă.

Ceeace ai tu prea mult întrebuinţează pentru alţii, ajută un sărac sau trimite unei amice un dar, prin aceasta tu însăşi îţi procuri o bucurie.

Către inferior şi către servitor fii amicală şi îndurătoare; să nu se nască în mintea ta ideea că soarta lor, care le-a dat o poziţiune interioară, este fără merit.

In sfârşit cine trăeşte numai pentru sine vieţueşte numai jumătate.

A face pagubă altuia, a-l întrista, aceasta este cea mai mare nedreptate. A ajuta pe altul, a-l înveseli, să-ţi fie cea mai mare plăcere.

„G. T.“

Broscoiul.

— Ispravă săcuiască. —

Doi Săcui venind odată dela târg dela oraş
Unul mână pe drum vaca, celălalt un [purcelaş
Sub un deal lângă o piatră stà un broscoi [ghemuit
Iar Săcuiul ăl cu vaca aşa-ncepe la vorbit:
»— Măi Iştocle! Dacă-n tine simţi curaj [adevărat
Mâncă pe broscoiul ăsta, cum îl vezi de [nespălat,
Apoi ţie îţi dau vaca! Pe veci! Cu viţel [cu tot
Vei aveà şi lapte-n casă, nu-i trăi tot cu [de post!«

Iştoc se gândeşte-amarnic, răsucind mu- [staţa groasă
Şi se uită cât la vacă, cât la broasca cea [hâdoasă!...
— »Nu-i nimic... ce? colea-o vacă cu viţel [drăguţ, frumos,
Am să mânc eu broasca aia, de-aş şti că [mă-ntorc pe dos.
Aşa îşi gândeà în sine şi s'aruncă desperat
La broscoiu... îl strânge-n mână şi vrea... [să-l îmbuce 'ndat'.
Imbucă pe jumătate!... valeo însă acum [odată
Se oţerì într'atâta, că nici pentru lumea [toată
N'ar mai fi putut să 'nghiţă cealaltă ju- [mătate
I-se 'ntorceà roată lumea, vedeà duhuri [necurate!
Celalalt priviă cu frică: »Uite bată-l D-zeu,
Mâncă broasca... îmi ia vaca... o prinde-te-ar [lucrul rău.
Iştocle sta ca şi parul împlântat în bătătură
Şi mişcà din ochi, din gene, şi strâmbà [urît din gură:
— »N'auzi Pişta? — tu vezi bine« — zice [apoi celuialalt
Că eu de-aş vrea toată broasca 'ndată-aş [fi-o 'ntăbulat
Sau ce crezi că n'aş şti oare şi pe asta [îmbucà?
Dar mi-e milă şi de tine şi de biata vaca ta!
Deci acum de jumătate broasca s'o mânci [tu şi-apoi
Eu fără leac de pricină, îţi voi dà vaca ['napoi!«

Pişta ce erà să facă? Broasca e scârnavă [toc...
Dar decât să şi piardă vaca?... Totatâta 'ntr'un noroc:
Strânge din ochi... din sprâncene... broasca [o 'nfundă în gură,
Inghiţând-o apoi cu capul tot de pământ [se bătură. —

Ajungând în sat Iştocle-ncepe apoi să-i [vorbească:
— »Vezi mă Pişta! — Ca noi oameni, [n'afli-n ţara ungurească,
A ta era vaca asta... şi a ta e şi acuma...
Fă bine şi-mi spune frate? Spune-mi mie [asta una:
Pentruce a fost de lipsă astă faptă păcă- [toasă
Să mâncăm noi... vai de mine, astfel de [broască rîioasă«.

— »Nu mai ştiu nimic vecine, eu sunt [mort de jumătate
Mai bine fără de vacă, decât se port [moartea-n spate.

* * *

Aşa lucră pe vecie
Făţărita prietenie.

Noia Oardin.

Cu Ivănaşcu.

(Anecdotă)

Nu pot să zic alt-ceva, decât, să vă păziţi, să vă ferească Dumnezeu de a pleca vre-odată la vânat cu începători. Ceea-ce am păţit eu, când am căzut într'o astfel de nenorocire, (că mai bine nu pot să-i zic) voiu pomeni'o cât oi trăi.

Într'o zi, cam pe la amiazi, mă pomenii cu tînărul Ivănaşcu, băiatul unui prieten al meu, în etate de 19—20 de ani. (Băiatul, nu prietenul).

— Nene Nae! Nene Nae!

— Ce'i Ivănaşcule?

— 'Mi-a cumpărat tata o puşcă... Şi începù să-şi frece mânile.

— Şi ce-i cu ea?

— Să mergem mâne la vânat!

— Bine; dar,... cam miroasă a ploaie.

— Aşaaa! Ce Dumnezeu! Nu cred să plouă că barometru e ridicat destul.

— Da. Daa.. Dar nu sunt preparat pentru vânătoare. Şi de... Noi ăştia mai bătrâni... suntem învăţaţi mai cu domolul.

— Nu, nuu... Nene Nae. Ne-om prepara noi până deseară! E destulă vreme. Papa, cu Dumneata mă lasă ori unde, ştie că nu mă duci la rău.

— Nu pot. Am şi eu treburile mele. Trebue..

— Lasă-le nene Nae. Le vei face altă-dată. Fă'mi şi mie gustul ăsta! Dacă ne-om osteni, vom găsi noi vre-o cârciumă pe acolo.

— Nu te îngriji de mine, că nu m'a îmbătrânit doar calea bisericei!

— Va să zică mergi? Iţi mulţămesc. Văd că ţi la mine. Nu găsesc vorbe să-ţi mulţumesc.

Imi strînse mâna cu putere şi eşi.

Imi luà apa dela moară şi pace. Ce'ţi e şi cu tinerii!

Aoleo!... Dar trebue să am de grijă mâne că de... prin pădure... nu'i lucru curat. Te pomeneşti că mă ia din sbor. Cine mă puse să-i promit?

II.

Abia mă sculai ca să mă îmbrac şi pregătesc de plecare, când,

— Cioc, cioc, cioc!... în uşe.

— Intră!

Era, cum trebue, că aţi ghicit, Ivănaşcu.

— Bună dimineaţa nene Nae!

— Bună dimineaţa!

— Cum ai durmit?

— Bine de tot. Dar tu?

— Eu, cam rău. M'am svârcolit mai toată noaptea. N'am putut să adorm de loc, aproape.

Mama îmi făcu şi-mi dete pentru ca să am pe câmp, o raţă pe varză. Şi dumneata ziceai că nu ne putem prepara...!

— O raţă pe varză şi un epure pe cracă!

— Ha, ha, ha, ha....

— Bine. Tu mergi le vânătoare, dar ai dat vre-odată cu puşca?

— Cee? Vrei să râzi de mine?

— Nu voi să râd; ci să-mi bat joc!

— Să nu crezi că nu am dat. Am fost membru în societatea de dare la semn vre-o 3 ani. In ultimul timp, am luat premiul I. (din coadă)..

— Măă!

— Trebue să împuşcăm azi, cel puţin 40 de sitari.

— Mai las-o Popescule! Numai în gând poţi să 'mpuşti 40.

— Ori cum! Tot împuşcăm noi *câţi-va!*

— Bun înţeles! Haide! sunt gata!

— Haide!

Servitoarea ne aduse o trăsură. Spusei birjarului să ridice coşul, şi plecarăm. Până la gară, îmi făcu capul tobă. Tot îmi toca la bureţi... Dar cine să î-l mai asculte!

La gară ne întâlnirăm cu încă câţi-va vânători. L'il recomandai. Abia plecă trenul, când, din haina lui Ivănaşcu căzu un plic. I'l pusesem eu. Il ridică îndată. Ceti adresa: »Domnului Ivănaşcu, vânător spanar, decorat cu premiul I-iu de scaeţi şi cu coroana de castraveţi e societar de dare la semn — »Putregaiul«.

Ne-am adunat în'dată pe lângă el. Începurăm a râde cu hohote de el, în timp ce rupse plicul.

— Citeşte tare! zisei eu.

El începu:

»Mult estimabile Ivănaşcu«.

»Cu ocazia primei vânători pe care o faci, azi, îţi urez cel mai desăvârşit succes.

»Mult blestemaţii epuri, cu ocaziunea aceasta, să-ţi mănânce întru totul pantalonii. Nu uita, ca la întoarcerea ta în capitală, să întârziezi de a ruga prin gazete pe cei ce vor împuşca vr-un epure, ca să ia sama la pântecele lui, iar de vor găsi cum-va stofa în el, să ţi-o aducă, în schimbul unei recompense.

»Dacă ţi-o va aduce cine-va, s'o pui în ploier (parapleu), ca lucru de valoare, şi ca sacră amintire în pururi, de succesul deosebit al primei tale vânători.

»Cea mai mare greşală pe care ai făcut-o, e că nu ai luat cu tine bateria dela Calafat, căci ai fi mai sigur că, afurisiţii de sitari, (să nu ceteşti sutari) nu'ţi vor lua pălăria.

»Ia seama şi la cel mai mic sgomot căci, în pădurea în care te duci, lupii mişună pe toate potecile. Nu uita, că este mai mult loc pe delături decât în el şi că n'ai cu tine nici un tun«.

»Ascultă sfaturile mele, că-ţi vor folosi!«

»Neiscălitu«.

Am râs noi, până la locul de vânătoare, iar unii mai slabi de fire, cădeau cu pântecele pe podeala vagonului.

In sfârşit, iată-ne ajunşi. După ce am luat câte o gustare, ne-am îndreptat cătră pădure.

Abia ajunserăm însă, în marginea ei, când din norii cei deşi ce acopereau cerul, începu să cadă *o ploaie torenţială* teribilă. Zeci de fulgere se descărcau, urmate de tunete înfricoşetoare, cari se amestecau cu vâjâitul ploaiei, în atingerea ei cu frunzele.

La un moment dat, văzui pe Ivănaşcu că se apropie tremurând de mine. I-se păruse că urlă un lup pe aproape de el. Scrisoarea mea, îi băgase frica în oase. Imi strânse braţul cu putere zicând:

None Nae! Hai acasă.
Nu e vreme de vânat,
Barometru se tot lasă
Trebe dat la reparat.

Ne-am dus la han, unde am stat până a venit trenul de Bucureşti. Numai când ne aflarăm în el, numai atunci, zic, se simţi mai liniştit. Stetea la fereastră, şi ca să-şi peardă câmpul.

— Ia te uită, nene Nae, cum mai râde câmpul! E vesel, vesel de tot! Ploaia asta l'a reînviat şi reînverzit. (?!?)

— Cred şi eu că reînverzea, dacă ploaia ar fi fost verde; dar fiind torenţială...

Numai astfel, am scăpat pentru totd'auna de el.

Imitaţi-mă, dacă voiţi acelaşi lucru.

*

Intre doi mincinoşi. A. — Să vez', măi frate B. ce ciuperci cresc pe moşia mea: mari, mari, ca pomii la picioarele cărora cresc!

B. — Asta nu-i nimic; dar să vezi pe moşia mea, ciuperci atât de mari, încât pomii cresc la picioarele lor; iar în pomi, dorm iepurii!

*

Fratele Spanachescu. — Frate Spanachescu, vânatul epurilor s'a deschis de mult şi eu nu te-am văzut plecând să-i vânezi.

— Ah, dragul meu! E o istorie tristă, ce ni-s'a întâmplat toamna trecută şi care m'a făcut să nu mai vânez epuri. Cum văd, ţii mult ca să cunoşti această tragedie. Ei bine. Vei afla-o. Dar te previn că e foarte emoţionantă.

Eram la Mâncărici, moşia prietenului meu Puricescu. Se organizase o vânătoare. Eu, ca bun trăgaci, eram printre cei dintâi invitaţi. La primul epure ce'mi ese, trag, şi... în loc de epure, lovesc pe betul meu Stop, drept în inimă. Sărmanul animal, rămăsese mort pe loc. Plin de desperare, arunc arma şi mă îndrept spre bietul meu Stop.

Acum începe partea cea mai tragică, pe care şi-o poate închipui vre-un om vre-odată. Epurele asupra căruia ochisem, sare asupra lui Stop şi.., mi-l aportează.

Ce neruşinare!

G. Păcuraru.

GLUME.

Măcar capră, măcar ţap...

A văzut Danciul pe vecinul său Romănică, cum mulgea dela o slută de capră tot câte un şuştar mare de lapte şi hai, ce-i trăzneşte şi în devla lui, să-şi cumpere şi el una. Plecă deci la târg. Dar târgaşii cât ce-l văd, dau roată în jurul lui, ca să-i afle păsul.

— Ia, aş cumpăra şi eu o capră d'ahăstea cu lapte, ca să am ce da la purdei de mâncare, zise Danciul.

— Asta-i tare uşor faraoáne, zise Românul, aducându-i un ţap mare. Hai să facem târg amândoi, uite ce capră mare îţi vând eu, care la toată mulgerea îţi dă câte două şuştare mari de lapte...

— Asta-mi place, ţucuţi gura Românico, zise Ţiganul şi dintr'una într'alta târgul e gata... Pe drum cătră casă însă îl ajunge un posnaş Român, care văzându-l cu ţapul de cap, îi întrebă, ce vrea să facă cu el? — Ia să mulg şi eu lapte dela el pentru purdeii mei, răspunse cioroiul. — D'apoi, că-i ţap, trăznite-ar faraon, mi-l blagoslovi Românul. — Măcar capră, măcar ţap, numai să dea lapte...

Dupăce Danciul a ajuns cu ţapul acasă, îl băgă într'o poiată şi-i duce acolo un braţ de găteje uscate, de oarece a văzut şi el, că caprele umblă tot prin tufe şi mărăcini şi astfel a crezut, că ele mâncă lemne, apoi a mânat un purdel, ca să vadă, că oare mâncă capra? Aceasta însă nu mânca, ci numai rumega. Când însă o văzu purdelul mişcându-şi fălcile, a crezut, că-şi ascute dinţii, ca să-l mânânce şi — fuga la dada zicând: aoleo dado, capra a vrut să mă mânânce! Când a auzit dada una ca asta, hai cu barosul în mână la capră şi văzându-o, că ea nu glumeşte, ci-şi tot ascute dinţii şi acum şi vine cătră el, face odată mac! cu barosul în capul ei şi o omoară. — Noa acum mai mâncă oameni, dacă nu ţi-a plăcut lemnele, cari ţi-le-am dat eu!...

*

De când a fost puşca — pistol.

Un faraon a pus odată mâna pe o puşcă a unui Român şi hai şi el la vânat să puşte hepuri. Dar Românul naibii nu ia lucrul de glumă, ci mi-l inhaţă şi hai cu el la judeţul. Acolo mai era un hoţ de Român, care era învinovăţit, că a furat o scroafă.

— De când ai tu scroafa? întrebă judeţul pe Român. — De când era purcel mic am crescut-o eu cu hârbul, Măria Ta! — Bine, adause judeţul, atunci scroafa e a ta. — Dar tu — adresându-se cătră Ţigan, — de când ai puşca, măi faraoane? — Eu, Măria Ta, răspunse Ţiganul, ţin puşca de când era încă pistol!...

*

Ori-ori.

— Mă Ghiţă mă! Aia ţi-o spun, că ne trebue nevastă la casă, — dragul tatii! Eu am şi ales pe una pentru tine — Măria Pali. Acu ori o ia curând de muiere, — ori o iau eu de nevastă — ori-ori...!

*

»Puf«.

— Puf! — descărcai pusca. Credeam că puşc o raţă sălbatecă, şi când colo era iepure!

— Păi dragă, unde-i iepurele?

— Ei... iepureie — ăla a mers în treabă-şi.

*

Vecinele.

— Vecină dragă, nu ştiu unde să mă duc, — la îngropăciunea babei Sâia, ori la cununia Ilenei?

— Du-te draga mea la cununie, că acolo îngroapă pe doi deodată!

*

Tropa.

Invăţătorul ţine lecţie din aritmetică (comput).

— Cât face 4 cu 18?

— Tropa! — răspunde Moatală, — care s'o fi uitat mult la jocul de 21.

*

La şcoală.

— Ionel, spune tu numele animalului, care 'ţi procură încălţămintea!

— Ei, cine să fie? Tata.

*

De ce nu bei nici odată apă, Plesnilă?

— Păi nu ştii D-ta că apa e o urgie Dumnezeiască?

— Dar de ce, măi creştine?

— Păi nu ştii că D-zeu a potopit pământul cu apa?

Noia Oardin.

Mulţămită publică.

Subscrisul comitet parochial dela biserica gr. or. a »Sfintei Adormiri« din Braşovul-vechiu 'şi ţine de o sfântă datorinţă a esprima sincere mulţămiri pentru următoarele donaţiuni făcute pe altarul bisericei noastre şi anume: 1. Văd. Marina Cârstea n. Bârsan a donat bisericei noastre în numărariu 400 de coroane. 2. D-na văd. Susana I. T. Popoviciu din Braşov-Cetate a donat o prea frumoasă candelă de argint în valoare de 100 de coroane, 3. George Rucărean şi soţia Elena şi Vasile Lupu din Braşovul-vechiu au procurat de prasnicul S tei învieri, perdeaua dela uşa împărătească cu o prea frumoasă icoană a sfintei învieri a Domnului Christos, în valoare de 100 de coroane.

Fie ca aceste fapte nobile isvorîte din sentimentul de jertfire şi de pietate al donatorilor să afle mulţi imitatori. »Pre cei ce iubesc podoaba casei Tale, Tu pre aceştia-i preamăreşte cu dumnezeeasca puterea Ta.«

Braşovul-vechiu, în 17/30 Aprilie 1908.

Cu toată stima

Comitetul parochial dela biserica gr. or. a »Sfintei Adormiri« prin

Iosif Maximilian,
paroch şi president.

Cu ocaziunea petrecerei *Tinerimei de pe Coastă,* ţinută în 29 Februarie a. c., au întrat următoarele suprasolviri, pentru cari se exprimă generoşilor donatori cele mai călduroase mulţămiri:

Dr. V. Saftu 10 cor.; I. Pricu 6·40 cor.; A. Vlaicu 5 cor.; Şchandru, 3 cor. Dr. N. Vecerdea, N. Dima câte 3 cor.; V. Oniţiu I. Prişcu, I. Murăroiu, B. Blebea, C. A. Popoviciu, Voina, R. Ardelea, Dr. E. Dan, N. N. câte 2 cor.; S. Teodor, St. Popoviciu, T. Mănoiu, R. Dogar, Dr. I. Bunea, G Navrea, Schiopu, Lacea, Baboie, Moldovan, A. Gămulea, N. Bădiţoiu, G. Bucă, D. Popp, Sofrani, Dr. Străvoiu, M. B. Ba ulescu, Murăşian, I. D. Avrigean, E. Precup, I. Duşoiu, C. Ardelean, Dr. Moşoiu, Ios. Maximilian, S. Vargyasy, I G. Neguş, T. L. Biaga, M. Oltean, G. Furnică, N. Urzică, N. Colacea câte 1 cor.; R. Colacea 1·20 c.; I. Toth, P. Mereţ, I. Maximilian câte 1 cor. N. Radoiu, G. Dima câte 2 cor.; I. Bădiţoiu sen., D. Roncea jun, D. Săcăroiu, I. Munerea, Andreescu, N. G. Furnică, A. Filip, Maria Lupan, E. Pârvu, Stampter Ede, V. Oltean, I. Dariu, câte 1 cor.; El. Teljan, N. B. câte 50 bani; N. N. 80 bani; P. Ardelean, El. Purcarea câte 60 bani; N. Lupşan, G. Loga Negru câte 50 bani; V. Buştea 60 bani; I. Furnică, C. Tiu, I. Burbea, Finta Ferencz câte 50 bani; I. G. Eremie, V. Muscalu câte 80 bani; M. N., G. Urzică, G. Ancăn, G. Oltean, G. Văcar, N. Bâzoiu, D. Muntean Hârbea, M. Sulică, C. Câcitu, A. Bobiţ, El. Râşnovean, Sorica Cucu, I. Abri, I. Turbure, I. Constantin, M. Pricu. G. Renel, Zamfir, Hârbea, N. Pârvu, N. Sulică câte 40 bani şi dela alţi câţiva sume mai mici, la olaltă suma de cor. 121 85.

Braşov, 1 Aprilie 1908.

Pentru comitet:

Ioan Pricu
prezident.

POSTA ADMINISTRAŢIEI.

Mai multor parohieni din Râşnov. Se va publica în numărul viitor poporal.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Nr. 641—908.
not.

Publicaţiune.

Subscrisa primărie aduce la cunoştinţă publică, că crijma comunei Szeráta, (cottul Făgăraş) **se va esarînda pe termin de 3 ani consecutivi în 21 Juniu st. n a. c. la 10 oare a. m.** în cancelaria comunală.

Preţul strigărei **e 800 cor.** dela care are a să depune 20% vadiu.

Condiţiunile să pot vedea în cancelaria comunală şi cea notarială din Scoreiu.

Szeráta, în 7 Maiu 1908.

Alexandru Comşia m. p.
not. cerc.

Oana George m. p.
primar.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à 10 fileri se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf şi la Eremias Nepoţii.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.